

VERSLAG van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen, Water/Wonen op 15 juni 2022

Voorzitter:

mw. mr. S.F. van Ulzen

Namens GS aanwezig: ir. H.P. van Essen, ir. R.G.H. van Muilekom, drs. W.R.C. Sterk

Aanwezig: T. de Boer (GroenLinks), E. Broere-Kaal (PVV), T. Dinklo (JA21), M. Fiscalini (JA21), J. Germs (50PLUS), J. van Gilse (VVD), N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), H. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), K. de Heer (ChristenUnie), M. de Jong (GroenLinks), T. Koelewijn (CDA), A. Krijgsman (PvdA), P. Kroon (GroenLinks), M. Lejeune-Koster (PvdA), O. de Man (VVD), H. Rikkoert (ChristenUnie), A. van Schie (VVD), T. Schipper (SP), D. van Ulzen (VVD), L. Veen (D66), C. Westerlaken (CDA), M. de Widt (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

drs. T.J. Dorst (Statenadviseur), F. Kools (commissiegriffier), H. Meinhardt (Notuleerservice Nederland)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter heet alle aanwezigen welkom in de raadszaal van Meerkerk, gemeente Vijfherenlanden., De locatie hangt samen met het punt dat de commissie eerder aangegeven heeft om vaker op locatie in de provincie te willen vergaderen om meer zichtbaar in de provincie te zijn.

Graag bedankt de voorzitter namens de commissie de gemeente Vijfheerenlanden voor de gastvrijheid en de griffie van de gemeente voor alle hulp bij het gebruik van de faciliteiten in het gemeentehuis. Namens de griffie van Vijfheerenlanden neemt de heer Joost-Jan Kool een grote bos bloemen als dank in ontvangst nemen.

Wil iemand van de commissie het woord, dan kan men de rechterknop van de microfoon gebruiken. Na de inbreng schakelt men de microfoon uit door dezelfde knop weer in te drukken. Dat is nodig om de volgende spreker in beeld te kunnen krijgen.

Er is een volle agenda, aldus de voorzitter. Om die reden is er een spreektijdenregeling. Elke fractie heeft 9 minuten spreektijd. Het college krijgt 39 minuten. Het is dus zaak dat iedereen kort en bondig formuleert. Interrupties en toelichtingen op de rondvragen of opwaarderingen tellen mee in de spreektijd. Er is een eenmalige Groep App aangeemaakt om de tussenstanden van de spreektijden bij de commissieleden bekend te maken.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter deelt mee dat er vier besprekpunten op de conceptagenda staan. Voor het laatste punt, stikstof, heeft het college gisteren nog een Statenbrief aangeleverd. Dit naar aanleiding van de twee Kamerbrieven van het kabinet over de stikstofaanpak. Deze Statenbrief en de Kamerbrieven, hoewel ze niet binnen de termijn zijn aangeleverd, toegevoegd aan de stukken in verband met de impact en de actualiteit. Men kan deze stukken meenemen in de besprekingslagen. De voorzitter geeft aan dat de Kamerbrieven en Statenbrief stikstof op de agenda staan, maar dat het de vraag is of men daar vanmiddag aan toekomt. Er is al een reservemoment voor het agendapunt gereserveerd.

De commissiegriffier meldt dat uit de Statenbrief van het college een aanbod is gedaan om een technische briefing over de stikstofplannen van het kabinet te houden. Wanneer de commissie daar behoefte aan heeft, wil men dat faciliteren. Dat zou op 16 juni van 18.00 tot 19.000 uur kunnen, maar ook op 22 juni van 17.30 tot 18.30 uur.

De voorzitter stelt voor hier later op terug te komen, omdat men dan weet in hoeverre de agenda vandaag afgewerkt kan worden. De Statenbrief Mastergrondexploitatie Hart van de Heuvelrug en de grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg heeft een voorlopige opwaardering van de SGP ontvangen. Als de opwaardering definitief wordt, kan men dit punt niet in de commissie bespreken, omdat er geheimhouding voor vereist is. Een bespreking daarover moet op het Provinciehuis plaatsvinden, zo geeft zij aan

De heer Hazeleger heeft al doorgegeven dat de opwaardering definitief is geworden.

De voorzitter constateert dat het punt daarmee terugkomt op de agenda onder geheimhouding in het Provinciehuis. Voordat de agenda wordt vastgesteld, wil de heer Hazeleger twee voorstellen doen.

De heer Hazeleger geeft aan dat voorstel 1 gaat over het splitsen van de bespreking van de jaarrekening en de kader nota (agendapunt 8). De jaarrekening is een verantwoordingsdocument waarover de Staten hun controleerbare functie moeten uitoefenen. De kadernota is een kaderstellend document voor de nabije toekomst. De spreker wil daarom twee besprekpunten op de agenda geplaatst zien. Zijn tweede voorstel is om de Statenbrief Groene Contour waar men al lang op wacht, maar die eigenlijk te laat is gekomen, toch te bespreken en dus toe te voegen aan de agenda.

De voorzitter brengt het eerste punt, de combinatie van de jaarrekening en de kadernota, ter sprake. Zij geeft aan dat die vanwege de overvolle agenda als één besprekpunt op de agenda zijn gezet. De voorzitter checkt of er meer commissieleden zijn die er twee rondes van willen maken in plaats van één.

Mevrouw Krijgsman is er voor om de voorgelegde stukken nu te behandelen als één besprekpunt. Spreker geeft wel aan dat in haar ogen de heer Hazeleger een valide punt heeft. In feite zijn het twee punten die afzonderlijk behandeld zouden moeten worden. De aard van de stukken is zeer verschillend. Het is nu voorbereid om als één besprekpunt te behandelen, maar spreker pleit ervoor om dit in het vervolg niet meer zo te doen.

Mevrouw Veen stelt ook voor om het nu te behandelen zoals het in de conceptagenda staat. Maar ook deze spreker vindt het punt van de heer Hazeleger zeer valide. Eigenlijk zijn het in haar ogen twee besprekpunten. Volgende keer zou daar volgens de spreker dan ook sprake van moeten zijn.

De voorzitter stelt voor om het nu wel als één besprekpunt te doen. Maar volgend jaar er wel twee besprekpunten van te maken.

Mevrouw Koelewijn is van mening dat de Staten bij de jaarstukken als controlerend orgaan hun taak goed moet kunnen uitvoeren. Spreker vraagt zich af of dat wel goed kan als men die twee stukken gaat combineren.

De voorzitter geeft aan dat het ene agendapunt nu gehandhaafd blijft. Een volgende keer worden het twee agendapunten. Dan de tweede vraag van de heer Hazeleger over de Statenbrief Voortgang Groene Contour. Die brief was buiten de termijn aangeleverd. Het staat de commissieleden vrij om de Statenbrief wel nadrukkelijk te betrekken bij hun bijdrage over de jaarstukken en de kadernota. Volgens de commissiegriffier staat de Statenbrief voor de commissie van 31 augustus op de agenda.

De heer Hazeleger geeft aan dat dit juist het punt is. Spreker wil de Statenbrief voor het zomerreces bespreken.

De voorzitter brengt naar voren dat de heer Hazeleger dit kan betrekken bij zijn bijdrage over de financiële stukken. Maar bespreking van de Statenbrief voor het zomerreces gaat volgens haar gezien de termijnen niet lukken.

De heer Hazeleger antwoordt dat het wel kan als de commissie besluit de termijn te negeren en de Statenbrief op de reservevergadering te bespreken.

De voorzitter stelt vast dat daarvoor geen steun in de commissie is. Daarmee gaat de Statenbrief dus naar de commissie van 31 augustus, maar de voorzitter geeft nogmaals aan dat vorige spreker het punt Groene Contour wel kan betrekken bij de verdere bespreking van de jaarstukken en kadernota. Vervolgens wordt de agenda vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Sterk.

Mevrouw Sterk meldt dat het in het algemeen op de website van het IPO de agenda's en verslagen van de vergaderingen van het IPO, zoals de Bestuurlijke Adviescommissie Vitaal Platteland (BAC VP) worden gepubliceerd. De link daarvoor is: <https://www.ipo.nl/over-het-ipo/ipo-vergaderstukken/>

Ook heeft de spreker nog specifiek een terugkoppeling vanuit de BAC VP, en wel met betrekking tot agendapunt 10 van de commissieagenda, de voortgangsrapportage faunabeleid. De provincie Utrecht heeft de juridische analyse van recente gerechtelijke uitspraken over de ontheffingen op de agenda bij de BAC VP gezet. Om als provincies er

gezamenlijk naar te kijken, omdat het vraagstuk bij meerdere provincies speelt. Om te bekijken of men een nieuw beleid moet ontwikkelen, aldus de spreker

Mevrouw De Widt dankt de gedeputeerde voor haar mededeling. Is er bij het faunabeheer nog iets veranderd? Bijvoorbeeld aan de opendeinde-regeling faunabeheer? Valt er iets te zeggen over de termijn waarop het overleg tot resultaten leidt?

Mevrouw Sterk antwoordt dat de provincie Utrecht de urgentie heel erg voelt. De spreker is druk bezig alle provincies mee te krijgen in een voorstel om daar een specifiek juridische medewerker op te zetten. Spreker geeft aan nu alleen te kunnen zeggen dat zij de druk op het gesprek handhaaft. Zij hoopt dat er snel resultaten komen. De opendeinde-regeling faunabeheer ligt ook op tafel. Zij hoopt snel uitsluitsel te kunnen geven, maar Utrecht is wel maar een van de twaalf provincies, geeft ze aan.

4. Ingekomen stukken RGW

De voorzitter gaat ervan uit dat de commissieleden kennis hebben genomen van de ingekomen stukken.

De heer Hazeleger merkt op dat er drie stukken bij zijn die gericht zijn aan PS. Daar komt niet automatisch een reactie op vanuit GS. Komt er vanuit de griffie een ontvangstbevestiging voor de ingekomen stukken 3, 8 en 10? Met name 8 en 10 zijn belangrijk vanwege inhoudelijke punten. Daar moet vanuit de organisatie een inhoudelijke reactie op komen. Zeker bij het informatieverzoek van mevrouw Damen. Het zou goed zijn wanneer de griffie daar positief op reageert.

De heer Kools meldt dat het verzoek van mevrouw Damen bij GS is neergelegd. Daar komt dus sowieso een reactie op. Naar de andere twee gaat de griffie kijken.

5. Verslag van Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

De voorzitter meldt dat de verslagen van de commissievergaderingen van 23 februari en 16 maart omdat die tijdens vorige vergadering niet zijn vastgesteld. De heer Hazeleger heeft dit naar voren gebracht. Tevens heeft de heer Hazeleger een aantal technische opmerkingen meegegeven. Aangegeven is dat die overgenomen worden. Vervolgens constateert de voorzitter dat de vergadering de verslagen vaststelt.

6. Termijnagenda en de lijst moties RGW

De voorzitter geeft de heer Kools het woord.

De heer Kools brengt naar voren dat de commissieleden in de voorzittersmail hebben kunnen lezen dat er voorstellen zijn voor twee infosessies. De eerste gaat over de *uitvoeringsstrategie landelijk gebied* op 24 augustus a.s. De tweede betreft een aanbod van gedeputeerd Sterk om in september een infosessie te houden over *droogte*. Spreker wil graag weten of er belangstelling voor deze sessies is. De heer De Heer heeft aangegeven zelf suggesties te hebben over de invulling van vooral het onderdeel 'blauwe agenda' van deze infosessie over *droogte*. Is mevrouw Sterk bereid het gesprek hierover aan te gaan met de heer De Heer? Zodat een en ander met elkaar gecombineerd kan worden.

Mevrouw Sterk wil dat gesprek graag aangaan.

De voorzitter constateert na een peiling onder de aanwezigen dat er voldoende belangstelling is voor de infosessie *uitvoeringsstrategie landelijk gebied* op 24 augustus a.s. Ook voor de infosessie *droogte* in september met mogelijk een ander accent bij de 'blauwe agenda' blijkt voldoende belangstelling te zijn.

De heer Kools heeft gisteren een verzoek ontvangen van de gedeputeerde Van Essen om ter uitvoering van een motie om te komen met een eerste evaluatie rond de meerwaarde benadering. Het verzoek is om te kijken of er belangstelling is om ook in september aan de eerste evaluatie van de meerwaarde benadering een infosessie te wijden.

De heer Westerlaken is verbaasd. Onlangs is er nog een discussie geweest over die meerwaarde. Het verbaast dat er nu al een evaluatie is.

De voorzitter vraagt gedeputeerde Van Essen om een toelichting over waar de sessie over moet gaan.

De heer Van Essen heeft al eerder aangegeven dat het onderwerp op een bovenmatige belangstelling kan rekenen. Daar komt het aanbod uit voort.

Mevrouw De Jong meldt eerder een motie ingediend waarbij juist gevraagd is om op korte termijn de meerwaarde benadering te evalueren. Spreker is blij met het aanbod en men gaat ervan uit dat er iets te evalueren valt. Laat die infosessie maar komen, zegt zij.

De voorzitter stelt vast dat er ook voor deze infosessie voldoende belangstelling is.

De heer Hazeleger brengt naar voren dat op de termijnagenda staat dat de wijze van organisatie van Sortie 16 in augustus op de agenda van de commissie staat. In de beantwoording van de technische vragen staat oktober. Spreker had het punt al opgewaardeerd, omdat men zowel augustus als oktober te laat vindt. Wat is nu de laatste stand van zaken, augustus of oktober? Verder staan de moties 47 en 72 nog steeds op afvoeren. Beide moties gaan over stikstof. Extra relevant in deze tijd. Spreker wilt dat de moties op de lijst blijven staan.

De heer Van Muilekom meldt dat de wijze van organisatie van Sortie 16 in oktober op de agenda komt.

Mevrouw Sterk kan de moties niet zo snel vinden. Maar ze geeft aan dat zij het prima vindt om die bij de stikstofdiscussie te blijven betrekken.

De voorzitter sluit het agendapunt nadat vastgesteld is dat er geen vragen meer zijn.

7. Rondvraag

De voorzitter meldt dat er een rondvraag is ingediend door PvdA en GroenLinks. Het betreft de pilot verwilderde katten. Wil een representant van een van deze partijen nog een toelichting geven?

Mevrouw Krijgsman komt met een korte toelichting voor de gedeputeerde. Zij heeft zelf contact gehad met de Stichting zwerfkatten Nederland. Die is bereid om in december of januari een eerste uitleg te komen geven over de voortgang van de pilot. Is dat mogelijk, vraagt spreker?

Mevrouw Sterk merkt op dat men normaliter de evaluatie zou laten samenvallen met die van het faunabeheerplan. Dat zou in mei of juni plaatsvinden. Om het punt van de zwerfkatten naar voren te halen is wat de gedeputeerde betreft prima. Zelf denkt zij aan februari. Maar zij geeft aan dat we met elkaar kunnen kijken naar wat het meest geëigende moment is.

De voorzitter constateert dat er geen vragen meer zijn.

Ter bespreking

8. SV Jaarstukken 2021 en SV Kadernota 2023-2036

De voorzitter meldt dat er eerder besloten is om de Jaarstukken en de Kadernota in één agendapunt te bespreken. De voor deze commissie relevante onderwerpen staan in hoofdstuk 2 de programma's 1, 2 en 3.

Bij de Algemene Beschouwingen in Provinciale Staten is besloten dat de gedeputeerden eerst nog eventuele vragen zouden beantwoorden. Bij de voorbespreking is geconstateerd dat de drie aanwezige gedeputeerden in hun beleving de antwoorden op vragen al in PS gegeven hebben. Wanneer iemand vindt dat dat een vraag tijdens PS niet beantwoord is, betrek dan die vraag bij de bijdrage van vandaag, verzoekt de voorzitter. Er komt vandaag geen eindconclusie over de debatsoort van de financiële stukken in PS, omdat die conclusie gemeenschappelijk komt namens alle commissies.

Mevrouw Veen heeft een punt van orde met betrekking tot het herstellen van vragen die eerder in de Statenvergadering zijn gesteld. Tot nu toe gaat de nieuwe procedure met betrekking tot de Jaarstukken en de Kadernota best goed. Het is echter bijzonder dat men twee keer gevraagd wordt om spreektijd in te leveren voor een vraag die eerder is gesteld. Die eerder niet beantwoord is en die men daarom nog een keer wil stellen. Dat voelt volgens de spreker wat wrang. Voor nu gaat ze met de gang van zaken akkoord. Maar spreker wil het college en wellicht het fractievoorzittersconvent op het hart willen drukken dat dit niet de goede gang van zaken is.

De voorzitter is het daarmee eens. Het is echter hoe het indertijd door PS is vastgesteld. De premisse is wel dat alle vragen door deze drie gedeputeerden ook reeds beantwoord zijn. Het uitgangspunt is nu dat, wanneer er toch iets vergeten is, de leden van de commissie de gelegenheid hebben om het punt nu nog een keer naar voren te brengen.

De heer Westerlaken heeft het gevoel verwaald te raken in de procedures. Zeker door het antwoord van de voorzitter. Er is in de Statenvergadering afgesproken dat de vragen die gesteld zijn tijdens de vergadering beantwoord zouden worden. Wanneer dat niet mogelijk zou zijn, dan zou er een schriftelijke beantwoording komen. Of de beantwoording goed is, is ter beoordeling aan de fracties. Wanneer een fractie vindt dat een vraag niet goed beantwoord is, kan die nu gesteld worden. Dat is iets anders dan een oproep om vragen te stellen die al eerder gesteld zijn. Daar knelt het ook wat betreft spreektijden. Ondanks de vele fracties is een spreektijd van 9 minuten best krap. Maar dan moet men nog niet een nieuwe orde van vergaderen creëren, aldus de spreker.

De voorzitter geeft aan dat het niet om een nieuwe orde gaat. Zoals al is aangegeven, zijn naar de mening van de drie aanwezige gedeputeerden alle vragen al beantwoord tijdens PS. Als er een fractie is die dat niet zo ziet dan hoort de voorzitter graag nu wanneer men dat nu wil bespreken.

De heer Westerlaken neemt aan dat de ordedebatjes niet van de spreektijd af gaat. Het zojuist gegeven antwoord had spreker liever niet gehoord. Laat het aan de fracties, stelt de spreker. Die kunnen vaststellen of alle vragen al beantwoord zijn. Nu wordt aangegeven dat men ervan uitgaat dat ze beantwoord zijn. Dat was de opmerking.

De voorzitter geeft op basis daarvan de fracties de ruimte om in geval van een vergissing dit te herstellen. Vervolgens gaat men verder met agendapunt 8.

Mevrouw De Jong heeft een paar vragen over wonen en een punt van orde.

Er volgt een interruptie van mevrouw De Man dat de grootste oppositiepartij eerst aan het woord zou komen. De voorzitter meldt dat dit gecheckt is, maar dat dit de gang van zaken is bij de Statenvergadering, maar niet bij de commissievergadering. Dit punt is al vaker een punt van orde geweest.

Mevrouw De Jong heeft een aantal vragen over wonen en de groene contour. Spreker is tevreden over de tafeltjessessie. De gestelde vragen zijn beantwoord en later ook nog eens schriftelijk. Wat gemist wordt bij wonen is het antwoord op de vraag over de flexpool. Men heeft inmiddels begrepen dat die flexpool een pot geld is en geen pool. Dat is jammer, want dan worden er geen ervaringen uitgewisseld. Er is geen contact tussen de mensen die gemeenten helpen. De vraag is of er niet meer meerwaarde uit valt te halen?

Het personeelsprobleem komt uit de antwoorden naar voren. Het speelt op diverse plaatsen, aldus de spreker. Zijn de vacatures bij Wonen inmiddels opgevuld? Of is er nog meer nodig? Is het tekort de oorzaak van de onderbesteding bij Wonen? Voor de woningbouw is er aandacht nodig voor het grondbeleid. Volgens spreker koopt de provincie beperkt en voor specifieke doelen grond. Is bij de verkoop van boerderijen degene die het meest biedt de partij die het object verwerft? Of kan men bij de verkoop ook inhoudelijke eisen stellen? Zou het mogelijk zijn dat partijen bij woonprojecten die bij gemeenten moeilijk aandacht krijgen met zulke kavels aan de haal gaan?

Dan de achterblijvende realisatie van de groene contour. Toen het instrumentenkader voor de uitvoer groene contour vastgesteld is, hebben de Staten volgens de spreker via een motie aangegeven dat er op dit gebied iets dient te beuren. Wanneer naar verwachting de 400 ha niet tijdig gerealiseerd zou kunnen worden, dan zou de gedeputeerde PS tijdig aanvullende maatregelen moeten voorleggen. De terugkoppeling is er nu in de vorm van een Statenbrief. Maar concrete resultaten blijven uit. Men leest dat drie van de vijf in te richten instrumenten uit het instrumentenkader voor de uitvoering van de groene contour nog niet zijn opengesteld. Omdat er zowel op het gebied van ruimtelijke ordening als subsidietechnisch problemen zijn. Men leest ook dat er gewerkt wordt aan oplossingen. Kan de gedeputeerde aangeven of men pas na het vaststellen van het instrumentenkader op de nu voorliggende problemen zijn gestuit? Of die niet te ondervangen waren? Spreker geeft aan dat zij had verwacht dat de extra inzet om meer ha te verwerven resultaat zou hebben gehad. Men leest nu dat de realisatie van de 400 ha in 2024 niet haalbaar is. Zelfs dat het te betwijfelen is of men de realisatie van de Groene Contour in 2040 gaat halen. De motie Groene Contour vraagt om aanvullende maatregelen op maat. Daar is de Statenbrief vaag over. Spreker leest in de Statenbrief dat over verkenningen voor een aanpassing wordt gesproken. En het maken van een verdiepingsslag. Is dat niet rijkelijk laat gezien het feit dat men de doelstellingen voor 2024 al heeft moeten loslaten? En dat het halen van het einddoel betwijfeld wordt. De

spreker wil daarop graag een reactie. Goed om te lezen, zegt de spreker, dat de gedeputeerde kijkt naar de wet voorkeursrecht gemeenten, maar ook hier is het belangrijk om het tempo erin te houden. Dat mist in deze Statenbrief. Wanneer kan men de concrete afspraken en resultaten verwachten van de verkenningen die nu nog lopen? Wanneer komen GS met een voorstel? Gaat men het dan wél redden voor 2024? Moet de provincie niet een meer actieve rol gaan spelen op het gebied van grondbeleid, vraagt spreker, nu weer duidelijk is dat zowel de realisatie van NNN als Groene Contour achterblijven?

GroenLinks vindt het mooi om te lezen, zegt de spreker, dat de inzet van landbouwcoaches hoog gewaardeerd wordt en dat ze duidelijk in een behoefte voorzien. Het idee was om met coaches een bijdrage te leveren aan de verschillende transities. Maar men ziet in de resultaten weinig effect bij een aantal transities, zoals de energietransitie, natuurinclusieve en circulaire landbouw. Er komt nog een gesprek over de landbouwcoaches. De vraag is wat daarbij de inzet van de provincie is. Waarom blijven de resultaten achter? Hoe kan men bijsturen in het programma?

Tot slot kondigt spreker aan dat, omdat men het goed alternatief verdienmodel voor boeren cruciaal vinden voor het slagen van de verschillende transities, men met een motie komt waarin gevraagd wordt om te verkennen waar de mogelijkheden liggen voor het verbouwen van gewassen voor biobased bouwen in de provincie Utrecht om bij te dragen aan de verschillende transities.

Mevrouw De Man stelt dat de tafeltjessessie heel goed was. Omdat men graag helderheid wil hebben, en dat steeds ook naar voren heeft gebracht na de invoering van de omgevingsvisie, over wat de verhouding is tussen het bestuur en de Staten. Dat brengt men ook vandaag naar voren over de groeispromg van de provincie Utrecht naar 2040. Daar zoomt spreker even op in. Het is fijn die gekregen te hebben. Het is fijn om te weten wat de provincie te wachten staat wanneer men de omgevingsvisie helemaal wil uitvoeren. Maar volgens de spreker ziet men ook dat er keuzes gemaakt moeten worden. Daar gaat het nu juist om. Men vraagt ons, zegt spreker, om kennis te nemen van de groeispromg en tegelijkertijd vragen GS of zij die verder mogen uitwerken. Tegelijkertijd informeren GS alleen over wat zij meenemen naar het BO Mirt. Men ziet hier volgens de spreker een soort verkronkeling van documenten. Daar wil zij opheldering over hebben.

De opgave voor gezonde verstedelijking in de metropoolregio Utrecht gaat de provincie opstellen met drie regio's. Dat is volgens de spreker toch wat ingewikkeld. Er is een omgevingsvisie, dan is er de metropoolregio, vervolgens de drie regio's en dan nog de gemeenten. Volgens de spreker heeft haar fractie het altijd al heel ingewikkeld gevonden om te zien wat de regio's nu precies bepalen en wat de uitwerking is van onze provinciale omgevingsvisie in die regio's. Op welke wijze wordt daar sturing aan gegeven? Hoe doen Statenleden dat, maar ook raadsleden? De regio's vormen een soort nieuwe laag. Wat is de rol van de provincie bij die nieuwe laag? Spreker heeft het idee dat ze een fuik inzweemt. Men heeft de omgevingsvisie vastgesteld. Die is vrij ruim. Nu wordt er gevraagd in te stemmen met de groeispromg. Die is eigenlijk al weer wat enger. Daarin worden keuzes gemaakt. Er wordt ook gevraagd in te stemmen met de duiding van de groeispromg in paragraaf 1.2 van de Kadernota. En men vraagt om de Kadernota vast te stellen. Daarmee stelt men dus ook de duiding van de groeispromg vast. De vraag is of men daarmee ook alle uitgangspunten van de groeispromg vaststelt. Men hoeft toch alleen maar in te stemmen met de groeispromg? Of stemt men dan ook in met de keuzes die in de groeispromg gemaakt worden? Het voelt, zegt zij, alsof je voor voldongen feiten bij de keuzes in de groeispromg wordt geplaatst. Men ziet dat de provincie daarin nadrukkelijk keuzes maakt, zoals een lightrailverbinding naar Zeist, terwijl de spreker liever een tram naar Rijnenburg zou zien. Of de keuze om mee te betalen aan de zogeheten onrendabele toppen. De vraag is, zeg der spreker, of de fracties het met al die keuzes eens zijn. De keuzes maken een groot onderdeel uit van het budget dat gereserveerd is voor het uitvoeren van de groeispromg. Het is ook van invloed op het te vragen budget bij het Rijk. Er is dus sprake van invloed op zowel de financiële als de ruimtelijke situatie.

Mevrouw De Haan luistert naar de vragen en zoekt tegelijkertijd naar een specificatie. Men kan het politiek eens of oneens zijn met de groeispromg. Wat stelt de VVD nu voor om op dit punt beweging te krijgen in de Kadernota?

Mevrouw De Man heeft daarop niet direct een antwoord. Spreker zegt dat haar fractie eigenlijk niet weet wat er aan de commissie gevraagd wordt, anders dan een instemming met de groeispromg en met de duiding ervan. Die groeispromg is noch in een commissie noch in de Staten besproken, alleen in tafeltjessessies. Er is nooit een echte politieke discussie gevoerd over wat de groeispromg betekent voor de toekomst. Spreker heeft wel het gevoel dat wat in de Kadernota staat wel het uitgangspunt is voor de komende gesprekken in het BO MIRT. Spreker zou het erg waarderen als de Staten daarbij een rol krijgen.

De heer Hazeleger kan zich goed voorstellen dat het punt een mooie input is voor de verkiezingscampagne.

Mevrouw De Man brengt naar voren dat haar fractie daarvoor de eigen toekomstbegroting heeft. Maar haar fractie zal daarbij zeker ook dankbaar gebruik maken van de doorrekening van de groeisprong, omdat dit een helder beeld geeft over de keuzes en de effecten daarvan.

Mevrouw De Jong vraagt of ze mevrouw De Man goed begrepen heeft. Onderschrijft mevrouw De Man bij de groeisprong wel bouwen in Rijnenburg en tramlijnen, maar de rest niet?

Mevrouw De Man antwoordt ontkennend. Het was een voorbeeld. Kijkend naar de kaart ziet men allerlei verbindingen. Maar men weet ook dat de provincie daarvoor geen geld heeft. Wanneer men dan naar het Rijk gaat om geld te vragen, vraagt men dan bijvoorbeeld eerst geld voor de tram naar Zeist of vraagt men eerst geld voor de tram naar Rijnenburg? Spreker is van mening dat de Staten daarbij een rol moet spelen. Men wil graag een goede onderlinge samenwerking. Dat is bij GS bekend. Kortom hoe moet men het onderlinge verband tussen de verschillende documenten zien? En waar verbindt de spreker zich aan wanneer zij akkoord gaat met het Statenvoorstel en daarmee met de lange besluitenlijst in de Kadernota?

Mevrouw Van Gilse begint met de Jaarstukken. Men ziet helaas een herhaling van afgelopen jaren. Een gigantische onderbesteding. Plannen door de PS vastgesteld, worden weer niet helemaal uitgevoerd. Daar zullen allerlei redenen voor zijn, maar het betekent wel dat in het landelijk gebied slechts 13 ha een functieverandering hebben gekregen de afgelopen jaren. Dat is ongeveer een tiende van wat was bedacht voor realisatie nieuwe natuur. Ook de inrichting van nieuwe natuur blijft ver achter. Het wordt beschamend, aldus de spreker. Helemaal wanneer men kijkt naar de nieuwe Kadernota. Daarin worden enorm ambitieuze plannen gepresenteerd. Men doet er zelfs nog een stapje bovenop met een strategisch bosbeleid. Er moet 1.500 ha bos bij komen. Deels een landelijke opgave, maar de provincie plust er ook wat bij met extra zaken. Best mooie plannen, aldus de spreker, maar waarom worden de ambities niet van tevoren bijgesteld? Is de gedeputeerde weer van plan om aan het einde van het jaar een merkwaardige correctie toe te passen om de cijfers minder scheef te laten lijken? Nu er minder natuur gecreëerd is dan men van plan was, wat zijn de gevolgen daarvan voor de recreatie? Gaat de recreatie extra spaak lopen? Voor deze plannen en eigenlijk alle plannen die in de Kadernota staan, is voor de uitvoering extra mankracht nodig. Dat is op dit moment erg lastig. Hoe zorgt men ervoor dat de juiste posten worden bezet door mensen met de juiste kwaliteiten? Of moet men weer moeilijke keuzes maken? De aankondigingen door het Rijk voor stikstof van de afgelopen week zorgen voor de nodige onrust. Ook in deze provincie. Wat heeft het college sinds afgelopen vrijdag gedaan? Welke stappen wil men de komende tijd gaan zetten?

Er gaat veel op de provincies afkomen. Die krijgen een grote taak. Is de organisatie daar klaar voor? Hoe kan PS zich voorbereiden op die grotere taak? Het werkbezoek van vanochtend was zeer verhelderend. Men heeft daarbij twee Natura2000-gebieden waarover het gaat in de provincie bezocht. Kijkend naar de situatie gaven die de spreker wat hoop. De gebieden liggen er mooi bij en de experts lieten zien hoe ze met de natuur omgaan en hoe ze die beter bestand kunnen maken tegen de stikstofpropositie. De biodiversiteit is in beide gebieden zelfs toegenomen.

In de Kamerbrief van de minister staat ook dat er gemotiveerd afgeweken kan worden van de gepresenteerde percentages wanneer uit de gebiedsprocessen blijkt dat een andere verdeling meer passend is. Daar moet de provincie volop op inzetten. Spreker vraagt of de gedeputeerde dat ook zo ziet?

Het laatste punt van de spreker gaat over de KRW-doelen die op de provincie afkomen. Er ligt deadline voor goede waterkwaliteit. Maar er staan geen nieuwe plannen in de Kadernota. Ook op dit punt is er sprake van onderbesteding. Gaat men tegen problemen aanlopen in 2026 of is men echt zo goed op weg als de stukken aangeven?

De heer Dinklo heeft zojuist van de VVD gehoord dat de provincie groeit. De vraag is waar? Gaat men ergens grond annexeren? Heeft hij goed begrepen dat de VVD-fractie in de provincie tegen de stikstofplannen van het kabinet is?

Mevrouw Van Gilse antwoordt dat zij bij groei denkt aan het inwoneraantal. Daardoor neemt de druk op de natuurgebieden toe. Maar er is daarom ook bedacht is dat er natuur bij moet komen. Alleen van dit laatste komt nog niet veel terecht. In de stikstofbrief van de minister is ruimte gegeven voor gebiedsprocessen. Door het versterken van de natuur kan men misschien de harde cijfers van de stikstofreductie in een andere perspectief bezien.

De heer Dinklo is benieuwd over welke brief mevrouw Van Gilse het heeft.

Mevrouw Van Gilse meldt dat het om de Kamerbrief van 10 juni gaat. In die brief staat dat provincies, kijkend naar de gebiedsprocessen, gemotiveerd eventueel van de percentages kunnen afwijken.

De heer Dinklo is benieuwd of de VVD-fractie wel achter de plannen van het kabinet staat en die wil uitvoeren zoals die in de Kamerbrief staat.

Mevrouw Van Gilse stelt dat de provincie een taak krijgt. Het voorstel is nu dat de provincie die taak zo goed mogelijk invult.

De heer Hazeleger vraagt zich af of mevrouw Van Gilse een bevestiging van minister Van der Wal heeft gekregen dat haar interpretatie van de tekst van de Kamerbrief klopt.

Mevrouw Van Gilse leest het zo. Men gaat kijken of het lukt. Zij vraagt ook hoe de gedeputeerde ernaar kijkt.

De heer Dinklo benadert zowel de Jaarrekening als de Kadernota vanuit het financiële perspectief. Er staan nauwelijks nieuwe plannen in. Over stikstof wil spreker het niet hebben, omdat daar op een later moment in de vergadering nog over wordt gesproken. Eerst over wonen. Daar is een technische vraag over gesteld. Hoeveel sociale huurwoningen zijn er in 2021 gerealiseerd? Het antwoord was dat dit niet te achterhalen is. Dat verbaast de spreker. Wanneer men kijkt naar het bod, de brief van minister De Jonge, dat men later deze vergadering nog gaat bespreken, dan komt men allerlei categorieën woningen tegen en hoeveel er per categorie gebouwd moet worden. Wanneer men nu niet weet wat er recent gerealiseerd is, hoe kan men dat in de toekomst wel weten of wat gebouwd moet worden, gaat lukken? Daarom nogmaals de vraag aan GS, hoeveel sociale huurwoningen zijn er in 2021 gerealiseerd?

Spreker kan zich volledig aansluiten bij het eerste deel van de bijdrage van mevrouw Van Gilse. Het NNN-netwerk, Groen Groeit Mee, wordt niet gerealiseerd. Uit de laatste brief blijkt dat de grondmobiliteit in deze provincie op jaarbasis 1,2% is. Spreker heeft ook voor gestemd voor extra bos. Maar spreker wil wel een realistische Kadernota met realistische plannen. Er is nadrukkelijk toegezegd dat de effecten van de onderbesteding worden meegenomen in de Kadernota. Dat ziet spreker nergens, vooral niet waar het gaat over NNN. Men ziet dat het geld dat ernaar toe gaat evenveel blijft. Nergens wordt gezegd dat men planmatig reëler te werk gaat, dat men financieel gaat afschalen. Wanneer men weet dat men het doel niet gaat halen, hoe kan men dan weer eenzelfde bedrag beschikbaar stellen? Het is niet in lijn met de nadrukkelijke toezeggingen van GS. Spreker verwacht op die punten aanpassingen. Waarom zijn de niet gehaalde doelstellingen niet vertaald naar de Kadernota? Dan de faunaschade. Het faunabeleid komt later ook nog aan de orde. Kan de faunaschade nu behandeld worden of bij het agendapunt faunabeleid?

De voorzitter geeft aan het praktischer te vinden om dat bij het faunabeheer mee te nemen.

De heer Dinklo wil weten of hij zijn punten bij de Kadernota over de fauna kan maken bij het agendapunt over het faunabeleid.

De voorzitter antwoordt dat niet gaat wanneer men een antwoord wil hebben in het kader van de Kadernota.

De heer Dinklo constateert dat de structurele faunaschade oploopt. Er wordt nu structureel 1,4 miljoen euro voor uitgetrokken. Wanneer men naar de evaluatie van het faunabeheerplan kijkt, dan worden er allerhande methodes met steeds meer pilots uitgezet. Hierdoor lopen de kosten voor het faunabeheer volledig uit de hand. Hoe staat dit in verhouding tot de natuurvisie 2017? Daarin staat duidelijk dat de doelstelling van de natuurvisie is om de faunaschade naar beneden te krijgen. Dit laatste ziet spreker op geen enkele manier naar voren komen. Op vragen daarover wat er zou gebeuren wanneer men andere manieren zou hanteren, bijvoorbeeld door het afschotniveau te verhogen, is geen antwoord gekomen of het antwoord was dat men het niet weet. De vraag is dus hoeveel extra geld men nog in de faunaschade wil steken? Hoe staat een en ander in verhouding tot wat men in de natuurvisie 2017 schrijft?

Mevrouw Koelewijn geeft aan dat haar inbreng in twee delen uiteenvalt. Eerst controleren en dan vooruit kijken. Beginnen met de Jaarstukken. In de afgelopen periode is vanuit de Staten aangestuurd op het nemen van de regie door de provincie. Voor het oog misschien gelukt, maar in de Jaarstukken wordt wel concrete informatie gemist. Een percentage over nul is nog steeds een percentage. Vanuit de commissie is benadrukt dat de resultaten concreet en meetbaar met de commissie zouden worden gedeeld. Dat is tot nu toe niet het geval. Wil de gedeputeerde op dit punt alsnog verandering aanbrengen via een aanvullende notitie? Hoeveel gemeentelijke ruimtelijke plannen, waarbij de provincie geen zienswijze heeft ingediend, betreft het concreet? Welke plannen van gemeenten betreft het eigenlijk? De personeelskosten worden redelijk begroot. Opvallend is dat de werkprocessen als gevolg van de Omgevingswet niet zijn aangepast. De reden is de uitgestelde invoerdatum van de Omgevingswet. Graag hoort spreker wanneer deze werkprocessen wel aangepast zijn. In 2021 leest men dat er ruim 20.000 nieuwbouwwoningen zijn gerealiseerd. De

ambitie ligt veel hoger. Dat in een tijd van hoogconjunctuur en lage rentes. Cynisch gezegd, dit aantal woningen wordt al jaren gerealiseerd. Wat is het probleem? Capaciteit bij vergunningverlening, capaciteit bij ontwikkelaars en aannemers. Een tekort aan bouwmaterialen. De spreker vraagt in hoeverre GS flexibel zijn. Waarom kan men wel het aantal woningen benoemen, maar niet hoeveel daarvan betaalbaar of zelfs sociaal zijn? Functioneert de monitor nog steeds niet? Dan de Kadernota. Waarom gaat men zoveel geld besteden aan een proces dat zich eigenlijk autonoom afspeelt? Men ziet een stelselwijziging voor zich. Bij de bouwproductie in het bijzonder waar het om betaalbare woningen gaat. Als provincie gaat men toch niet de zakken vullen van de projectontwikkelaars, die ach en wee gaan roepen zodat de provincie hun onrendabele toppen gaat aanvullen?

Sinds vrijdag weet men iets meer over de stikstoftransitie. Die raakt de ruimtelijke ontwikkeling in de provincie.

De heer Hazeleger vraagt wat mevrouw Koelewijn bedoelt met niet-bestaande onrendabele top?

Mevrouw Koelewijn antwoordt dat men met allerlei rekenmodellen kan werken en met cijfers kan goochelen. Dat gebeurt in dit geval ook vaak.

Mevrouw De Haan vindt het laatste nogal een krasse uitspraak. Is dat geverifieerd?

Mevrouw Koelewijn brengt naar voren dat haar punt over de toekomst gaat. Zij reageert op de kadernota. Voor haar punt wil zij aandacht vragen. Maar zij kan het niet verifiëren.

Mevrouw De Haan geeft aan dan afstand te nemen van de suggestie die uit de laatste zin van mevrouw Koelewijn naar voren kwam.

Mevrouw De Widt vindt de suggestie dat er gegoocheld wordt met cijfers in de Kadernota nogal bijzonder.

Mevrouw Koelewijn brengt naar voren dat er sprake is van een misvatting. Ze heeft niet aangegeven dat in de Kadernota gegoocheld is met cijfers. Spreker heeft willen aangeven dat in de bouw of bij projectontwikkeling met cijfers gegoocheld kan worden. Dat is mogelijk, wilde ze zeggen. Zij vervolgt haar betoog.

Is het niet verstandig om de voorliggende plannen vanuit het provinciaal apparaat en GS aan te passen? Dit beïnvloedt de vergunningverlening waar het gaat om de realisatie van woningen, bedrijventerreinen en wegen. De beoogde groeisporging wordt daardoor een utopie. Het is een illusie om te denken dat de boeren het wel kunnen oplossen. Realiseren GS zich dit? Daarbovenop komt de verantwoordelijkheid van de Staten om zorg te dragen voor de leefbaarheid van het platteland. Dat lijkt verder onder druk te komen. Met een extra trek naar de stad is men niet geholpen. Het informeel advies van de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit over de aanpak stikstof van 10 juni benoemt wat volgens haar fractie de juiste route is. Integraal, verdienmodellen en een ruimtelijke puzzel. Niet alleen gericht op landbouw. Maar een integrale uitwerking van de stikstofproblematiek. Dat vraagt om een concrete uitwerking in de voorliggende Kadernota. Graag de reactie van GS hierop, zo vraagt de spreker.

De heer Dinklo is getriggerd door de opmerking van de trek naar de grote stad en de leefbaarheid op het platteland. In de provincie is elk huis dat te koop staat binnen no time verkocht. De dorpen in deze provincie lopen zeker niet leeg.

Mevrouw Koelewijn denkt dat het leven op het platteland redelijk onmogelijk gemaakt wordt, omdat mensen uitgekocht worden. Wanneer de toeleveranciers, de hele keten, gaan vertrekken dan heeft dat wel degelijk effect. Dat effect ziet men in andere landen heel goed. Daar wordt het platteland leeg getrokken. Juist omdat voorzieningen verdwijnen. Vandaar de oproep van de spreker om het platteland leefbaar te houden.

Mevrouw De Widt heeft twee vragen. Naar aanleiding van het Jaarverslag de vraag hoe het gaat met de grondbank. En met de grondstrategie waarvan was toegezegd dat die in het eerste kwartaal zou komen. Wat erover aangegeven staat, is niet duidelijk genoeg. Die strategie heeft men heel hard nodig bij de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het tweede punt gaat over het Ronald McDonald Huis. In de Kadernota staat dat er overleg geweest is en dat er een gezamenlijke oplossing gevonden is. Een oplossing waar wel een bedrag van één miljoen euro voor de provincie mee gemoeid is. De vraag is hoe gemakkelijk het is om één miljoen euro te krijgen?

Mevrouw Veen begint met een opmerking over de groeisporging. Dat de Staten daarbij ook nog aan zet dienen te zijn. Graag een reactie van de gedeputeerde hierop. Het gaat om politieke keuzes. D66 is het eens met de omgevingsvisie

waarop de groeisprong is gebaseerd. Maar het is goed dat bij het maken van politieke keuzes de Staten de ruimte krijgen om daar politieke gesprekken over te voeren. Dan nog een vraag aan het college in aansluiting op de technische vraag die gesteld is. Het gaat over de 8.000 woningen op pagina 6 van het Statenvoorstel.. De ambitie van het college is om tot 2040 8.000 woningen per jaar te bouwen. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de ambitie 10.000 woningen per jaar betreft. Spreker snapt de achterliggende redenering, maar zij vindt het toch vrij bijzonder dat het zo in de Kadernota staat. Men gaat eigenlijk terug in de ambitie. Hoe ziet het college deze afschaling in relatie tot de woningnood?

Mevrouw Krijgsman geeft aan dat 'Grenzen aan groei' zomaar een recent rapport zou kunnen zijn. Een dergelijk rapport verscheen al in 1972. Nu vijftig jaar verder ziet men de uitputting van grondstoffen. De rek is eruit. Men kan niet alles meer doen op alle plekken. Dat betekent dat men ook in Utrecht keuzes moet maken. Uit de Jaarstukken blijkt dat de doelstellingen voor natuur niet echt gehaald zijn. Geen verrassing, vindt de spreker. In de Kadernota worden de doelen continue overgenomen, gespreid over vier of vijf jaar. Het blijkt niet echt realistisch te zijn. Zo even is gesproken over de meerwaardebenadering. Men ziet nog steeds bestemmingsplannen waarbij in NNN-gebieden activiteiten worden vastgesteld. De vraag is of men dat nog moet gaan doen wanneer men de natuur zo lastig kan realiseren. In het najaar gaat de commissie hier verder over praten. Het realiseren van het NNN is voor meerdere provincies lastig. Moet men niet meer instrumenten ontwikkelen om het toch mogelijk te maken, bijvoorbeeld door het voorkeursrecht voor gemeenten? De spreker gaat over het onderwerp faunaschade. In de Kadernota leest men dat er 4 miljoen euro extra gaat naar faunaschade. Moet de doelstelling niet zijn om te kijken hoe men die schade kan voorkomen? Kan men dat punt, nu men toch voor grote uitdagingen staat, niet gelijk meenemen bij de ontwikkelingen in de landbouw? Spreker is blij met de pilot TNRC rond zwerfkatten die nu echt is gestart. En met de bijdrage voor de vogelopvang die er gekomen is. Tijdens het werkbezoek vandaag in twee mooie natuurgebieden hoorde men dat daar de stikstofdoelstellingen gedeeltelijk al besproken zijn. Er is ook uitgebreid over waterpeilen gesproken. Het waterpeil zou men in de bezochte gebieden het liefst wat hoger willen zien voor de natuur. Dat kan op dit moment niet vanwege het boeren. Afgelopen vrijdag zijn de landelijke berichten over stikstof binnengekomen vanuit het Rijk. Die moest men wel even goed bestuderen. Wat er goed was bij die berichten is dat er goede kaders gesteld worden. Men kan nu toewerken naar een perspectief voor de Utrechtse boeren. Hopelijk kan men dat samen met de sector doen. Uit de jaarstukken blijkt dat de landbouwcoaches heel goed werk doen. De PvdA heeft een motie in voorbereiding om die landbouwcoaches langer aan te houden. Of zelfs om de groep uit te breiden indien dat wenselijk is. Men ziet dat er projecten met betrekking tot de waterkwaliteit worden opgeheven. Tegelijkertijd ziet men dat men afkoerst op een watercrisis. Dan rijst de vraag of die opheffing wel noodzakelijk is. Moet men niet kijken naar een andere besteding?

Vanwege de stikstofproblematiek komt er een grote uitdaging op de provincie af. Vanmorgen is er ook gesproken over de grondbank. Spreker zou het zeer op prijs stellen dat die grondbank wordt opgericht. In Q1 zou er informatie over komen. Hoe moet men die grondbank inrichten? Is er mogelijk sprake van grond ruilen of verkopen? Kan men die grond niet beter tegen gunstige voorwaarden voor een lange termijn verpachten? Een vorm van zekerheid voor de agrariërs en tegelijkertijd kan men eisen stellen aan het grondgebruik, aldus de spreker

De heer Dinklo is benieuwd of er ook grenzen aan de groei zijn wat betreft het aantal mensen dat de provincie kan huisvesten.

Mevrouw Krijgsman brengt naar voren dat ook gezegd is dat niet alles kan op elke plek. Men moet goed kijken wat men waar en hoe gaat doen. Dat kan betekenen dat men in kleine dorpen juist wat extra woningen bouwt om mensen te huisvesten en de leefbaarheid te bevorderen. Men kan niet zeggen dat de provincie een grens moet stellen aan het aantal mensen dat er wil wonen.

Mevrouw Lejeune begint over de 10.000 extra woningen per jaar die in het coalitieakkoord staan. In de Kadernota heeft men het over 7.500 tot 10.000 woningen. Het Statenvoorstel spreekt over gemiddeld 8.000. Men concludeert nog niet dat het aantal uit het coalitieakkoord is losgelaten. Wel is er, gezien de vragen en opmerkingen, sprake van onduidelijkheid. Is het niet verstandig om in de communicatie die 10.000 woningen per jaar aan te houden?

Mevrouw Koelewijn wil weten van mevrouw Lejeune of ze niet liever met concrete aantallen werkt. Zeker wanneer het gaat over betaalbare en sociale woningen.

Mevrouw Lejeune heeft het niet over betaalbare en sociale woningen gehad. Het gaat over het totale aantal en over een cijfer. Spreker zou wel meer inzicht willen hebben in het aantal sociale en betaalbare woningen. Wat is de situatie?

Hoe zit het met de percentages? Men vindt niets over het absolute aantal sociale huurwoningen. Het enige wat men vindt is het absolute aantal woningen dat afgelopen jaar gebouwd is. Afgesproken is de bouw van totaal 10.000 extra woningen. Laat men dat aantal dan ook gebruiken in alle vormen van communicatie.

Dan het incidentele budget van 3,8 miljoen euro. Gevraagd wordt dit bedrag bij te passen in 2025 en 2026 voor besteding in de woningbouw. Wanneer men weet dat er tot 2040 gemiddeld per jaar 10.000 woningen bijgebouwd moeten worden, is dan niet de conclusie gerechtvaardigd dat de woningcrisis na 2026 nog niet voorbij is? Dat er na dat jaar nog steeds geld nodig is voor de versnelling van de woningbouw. Dat er daarvoor een soortgelijk bedrag nodig is. Om die reden de vraag waarom dit bedrag niet structureel wordt opgenomen in de begroting.

Er wordt veel gesproken over de onrendabele top, aldus de spreker. Dat de provincie daaraan zou moeten meebetalen. Welk percentage zou men vanuit GS kunnen adviseren? Wat zou redelijk zijn en waarom? In hoeverre draagt het meebetalen aan de onrendabele top bij aan de provinciale doelstelling?

Mevrouw Rikkoert komt even terug op de Statenvergadering waarbij gesproken is over de flexpool. Men heeft de indruk dat de gemeenten hieruit expertise inhuren en vervolgens de gemaakte kosten declareren. In de praktijk werkt het niet. Kan de provincie niet beter zelf die mensen met expertise bij de gemeenten wegzetten?

Daarnaast is tijdens de Statenvergadering al aangekondigd dat de fractie met een motie komt over de doorrekening van alle ruimtelijke opgaven. Nu organiseert het PBL op 28 juni een workshop over dit onderwerp. Zorg dat alle betrokken ambtenaren daar aan deelnemen, adviseert de spreker.

Zij is verbaasd over de reactie dat er geen registratie is van de sociale woningbouw om de opgave in beeld te krijgen. Alle gemeenten hebben dit punt wel in beeld. Via een telefoontje naar de gemeenten is het zo op te vragen.

Mevrouw De Haan begint met natuur en groen. Spreker sluit zich aan bij de vraag van D66 over de groundbank en de grondstrategie. Ze heeft ook nog vragen over de USP en de één miljoen euro. Zij meent zich te herinneren dat die punten niet genoemd worden in de Statenbrief die ging over de mooie oplossing voor het Ronald McDonald Huis.

Op het gebied van de groene contour wordt weinig voortgang geboekt. Dat is niet nieuw. Maar ook spijtig, stelt de spreker. Daar zijn vijf instrumenten voor beschikbaar. Achteraf blijkt dat er maar twee opengesteld zijn. Hoe kan het dat men start met vijf instrumenten en dat er achteraf blijkt dat er drie niet werken dan wel niet kunnen werken? Spreker voelt wel mee met de opmerking van JA21 op het punt van de lineaire opgave bij de natuurrealisatie. Uiteindelijk wil men de ambitie wel hoog houden. Wat wil men wel realiseren en hoe wil men het doen?

De heer Hazeleger brengt naar voren dat men vanaf het begin al wist dat drie van de sporen bij de Groene Contour ingewikkeld zouden worden. Men was bezig om te verkennen op welke wijze die opengesteld zouden kunnen worden. Wat de spreker vooral verbaast, is dat men nog geen stap verder is gekomen. Hoe kan dat?

Mevrouw Haan kan zich daarbij aansluiten. Dan nog een punt over de plattelandscoaches. Actief communiceren en het werven van boeren kunnen echt het verschil maken. Dan moet men daar toch veel meer op inzetten. Dan kan men ook de onderbesteding bij de plattelandscoaches verminderen. Graag meer inzet op dit punt, aldus de spreker.

Dan de invasieve exoten. Spreker begrijpt de technische beantwoording en snapt dat de provincie naar het Rijk kijkt voor deze opgave. Dat moet ook, maar tegelijkertijd gaat de ellende voor de boeren door. Is druk zetten op het Rijk het enige wat men kan doen of zijn er nog andere mogelijkheden?

Spreker mist een antwoord op de vraag over de openeinde-regeling faunaschade.

De heer Schipper sluit zich aan bij de vragen van de VVD en JA21 over het realiteitsgehalte van de begroting. Dan nu de groei en de woningbouw. De opmerkingen die spreker nu gaat maken hebben ook betrekking op de ruimtelijke ordeningsbrief van het kabinet, die later nog aan de orde komt. Bij de algemene beschouwingen heeft de fractievoorzitter al aangegeven dat er echt een plan B moet komen voor de groei. Het college benoemt de risico's wel, maar het verbindt er geen consequenties aan. Dat zou wel moeten. Wanneer het minder moet dan wel minder gaat, dan heeft dat grote consequenties voor de omvang en de snelheid van de benodigde investeringen. Afhankelijk van de beantwoording door het college overweegt men op dit punt een motie.

Actief grondbeleid is al een paar keer naar voren gekomen. Wanneer men het aangegeven aantal te bouwen woningen wil halen, vooral op het gebied van sociale huur, dan moeten de woningcorporaties wel kunnen bouwen. De corporaties hebben wel de middelen, maar niet de grond. Daar moeten de provincie en de gemeenten wat aan doen, want anders komt die ambitie echt in de knel. Bij de sociale huur heeft men hoge ambities, maar die werden in het verleden in de randgemeenten onvoldoende gerealiseerd. Wat de SP betreft, krijgen de gemeenten in de toekomst een taakstelling op dit gebied. Hoe lager het aandeel sociale huur hoe hoger de taakstelling. Dure koop kan alleen geregeld worden op het moment dat men voldoende sociaal heeft bijgebouwd in het jaar ervoor. Hierover overweegt de SP om bij

de Statenvergadering met een motie te komen. Wanneer men het heeft over betaalbaarheid van bouwen dan moet men weten dat dit kan via onder andere prefab woningen. Dat al mogelijk tot veertien verdiepingen hoog. Prefab is sneller en goedkoper dan de traditionele manier van bouwen.

Spreker heeft de ChristenUnie in de Statenvergadering horen praten over een plan voor verduurzaming van sociale huur. Heel interessant. Wanneer de CU met een voorstel daarover komt, wil de SP graag aangehaakt blijven.

De heer Westerlaken begrijpt dat de heer Schipper vanuit een centraal geleide planeconomie redeneert. Vandaar diens opmerking om verplichtingen op te leggen aan de gemeenten. Er is een aantal gemeenten in de provincie waar het percentage sociale huur vrij laag is. Niet omdat ze niet gebouwd kunnen worden, maar omdat de inwoners liever een eigen woning willen hebben. Heeft de spreker goed begrepen dat de SP gemeenten een taakstelling voor de bouw van sociale huurwoningen wil opleggen hoewel daar vraag is naar andere woningen?

De heer Schipper denkt dat het een logische stap is om te zetten. Zowel vanuit het kabinet als vanuit de provincie liggen er harde cijfers op tafel. Een x-percentages moet in het betaalbare segment worden gebouwd. Wanneer dat niet gerealiseerd wordt, dan moet men ervoor zorgen dat dit wel gaat gebeuren.

De heer Westerlaken heeft een ander vraag gesteld dan waarop het antwoord slaat. De vraag ging over de verplichting tot de bouw van sociale huurwoningen. In het antwoord wordt gesproken over betaalbaar en sociale huur. Waar heeft het antwoord betrekking op, betaalbaar of sociale huur?

De heer Schipper antwoordt dat men naar de ambitie van het kabinet en naar wat er in het coalitieakkoord moet kijken. Dan zal men op een gegeven moment die slagen moeten maken. Spreker is zo nodig voor verplichtingen opleggen.

De heer Hazeleger begint met de Jaarrekening. Uit de beantwoording van de technische vragen komt naar voren dat er nog een aantal technische punten in de Jaarrekening aangepast moeten worden. Komt er nog een erratum? Wanneer men de Jaarrekening leest, dan kan men concluderen dat er best veel goed loopt, aldus de spreker. Sommige dingen heel goed. Bijvoorbeeld op het gebied van vrijkomende agrarische bebouwing ziet men mooie dingen gebeuren. De inzet van de provincie op dit punt is goed. Wat spreker nog wel mist, is dat men weinig zicht heeft op de resultaten. Hoe krijgt men daar wel meer zicht op? Hoeveel vrijkomende agrarische bebouwing wordt er ingevuld? Op een aantal punten gaat het volgens de spreker niet goed genoeg. De 10.000 woningen zijn al een paar keer genoemd. De fractie van de spreker heeft al eerder aangegeven het te betreuren dat er vertraging op het regionaal programmeren zit. De besteding van biodiversiteitsgelden blijft achter. De spreker vindt dat jammer in een tijd waarin er zoveel over biodiversiteit wordt gesproken. Wat kan het college doen om die achterblijvende besteding in te lopen? Hoe brengt het deze subsidie beter onder de aandacht? Voor de vergadering heeft de spreker een kort document rondgestuurd met ideeën voor moties. Daar zit ook een idee bij voor een motie die hobbels weg wil nemen waar agrariërs en fruittelegers tegenaan lopen bij het bevorderen van biodiversiteit op hun bedrijven. Spreker is benieuwd hoe andere fracties hier naar kijken. Hij sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw De Haan over de plattelandscoaches. Spreker is geschrokken van de opmerking over bodemdaling. Daarvan wordt gezegd dat men nog niet begint met onderwaterdrainage. Dat komt pas aan het einde van de gebiedsprocessen, aldus de tekst. Maar we willen toch voorkomen dat de bodem daalt? Wanneer een groep boeren die onderwaterdrainage willen aanleggen, dan moet volgens de spreker de provincie dat snel gaan stimuleren, omdat dit echt de bodemdaling voorkomt. Het gaat om een beproefde techniek. Dus niet wachten, aldus de spreker.

De groene contour is door veel partijen al aangehaald. De spreker heeft al een vraag hierover via een interruptie bij mevrouw De Haan gesteld. Hij gaat ervan uit die vraag dus nog beantwoord gaat worden. De Kaderrichtlijn Water is reeds aangehaald door mevrouw Van Gilse. Concreet staat in de Kadernota dat we in 2024 weten waar we staan. Dat is best laat, vindt de spreker, omdat men dan nog maar twee jaar heeft. Spreker vraagt hoe we nu al een idee kunnen krijgen over waar men nu staat met de KRW?

De spreker gaat door met kaderstellende opmerkingen. De provincie gaat één miljoen euro uitgeven aan het Ronald McDonald Huis. Wat zit daar achter? Dan de zes miljoen euro voor specifieke projecten bij Groen groeit mee. Ook op dit punt heeft hij de vraag wat daar achter zit. Er wordt een aantal namen genoemd van projecten. Wat valt er onder die namen? Wat wordt er voor die zes miljoen euro gedaan? Spreker heeft daar geen idee van. Bij een uitgave van dit bedrag mag men wel wat meer informatie hebben.

De heer Westerlaken vraagt of hij goed begrepen heeft dat hoe langer de tekst is hoe gemakkelijker de heer Hazeleger bedragen accepteert die besteed gaan worden?

De heer Hazeleger vindt het een goede vraag. Maar het is niet zo, stelt hij. Spreker geeft aan dat wanneer de provincie zes miljoen euro gaat uitgeven alleen op basis van vier namen, er sprake is van karige informatie. Spreker is dan benieuwd wat er achter die namen schuil gaat en wat er voor die zes miljoen euro gaat gebeuren. Spreker is helemaal voorstander van om te gaan lobbyen bij het Rijk voor extra geld voor de onderwerpen die bij het laatste besluitpunt genoemd worden. Wel met de toevoeging dat het Rijk niet alleen om meer geld maar ook om meer beleidsvrijheid, bijvoorbeeld bij stikstof, gevraagd moet worden. Spreker tekent aan dat de provincie vaak lobbyt voor meer geld en dat is belangrijk. Maar hij vindt het dus ook belangrijk dat men de eigen rol van de provincie onderkent. Daar moet de provincie een eigen invulling aan kunnen geven.

Spreker zegt daarna nog drie eigen accenten te willen leggen. Allereerst de Amerikaanse rivierkreeft, een onderwerp dat al een aantal keer is genoemd. Die punt heeft volgens de spreker een urgente aanpak nodig. Hij geeft aan dat eerder tijdens een recent werkbezoek is gekeken in een gebied waar dat probleem al groot is en dat het werkbezoek voortgaand aan de vergadering een gebied betrof waar het probleem nog niet zo groot is. De spreker vraagt hoe men kan voorkomen dat de Amerikaanse rivierkreeft een probleem wordt in gebieden waar dit nog niet zo is, zoals het gebied dat vanochtend werd bezocht in de gemeente Vijfheerenlanden? Zodra het een probleem is, dan is men te laat.

Waarom is hier geen structureel geld voor opgenomen?

Het punt stikstof komt op een later moment nog aan de orde. Spreker stelt in het eerder gedeelde document voor om een stap naar voren te doen. Hij wil de boeren laten zien dat men echt met hen samen naar een oplossing wil zoeken. Dat men hun problemen serieus neemt. Waarom maakt de provincie niet, zoals Overijssel heeft gedaan, geld vrij om de situatie van de Pas-melders te gaan oplossen?

In het rondgestuurde document zit ook een voorstel om een provinciale rol te spelen op het gebied van de Voedselbanken, licht de spreker toe. De Voedselbank Veenendaal heeft een stadsakker. De provincie zou kunnen stimuleren dat ook andere plaatsen zulke stadsakkers krijgen. Daarnaast heeft men begrepen dat er voor het eerst in de geschiedenis van de Voedselbanken Europese aanbestedingen lopen om producten in te gaan kopen. De reststromen uit de supermarkten worden minder. Hier ligt een kans voor de provincie om te stimuleren dat producten die ingekocht worden lokale producten worden, aldus de spreker

Mevrouw De Haan denkt dat er in de provincie al meer voorbeelden van stadsakkers zijn. Bijvoorbeeld in Amersfoort. Hoe ziet de heer Hazeleger de rol van de provincie bij de combinatie van stadsakker en de gemeente?

De heer Hazeleger geeft aan daarom nog geen motietekst te hebben gedeeld, maar slechts een Word-document, omdat hij juist eerst met zoveel mogelijk andere partijen wil uitdenken hoe de provincie hierbij iets kan betekenen. Het zou volgens hem goed passen in de sociale agenda. Hij tekent aan dat bij de stadsakkers in Veenendaal mensen met een burn-out actief zijn, soms alleen voor een uurtje. Stadsakkers worden volgens hem vaak gedraaid door vrijwilligers. Daarbij zijn ook klanten van de Voedselbank. Het is een heel sociaal project. Tegelijkertijd wordt het voedsel lokaal geproduceerd. Er komen volgens de spreker heel veel provinciale doelen bij elkaar bij zulke stadsakkers. Vanuit die optiek zou men dat volgens de spreker in gemeenten waar dit nog niet gebeurt, kunnen stimuleren.

Mevrouw De Haan vindt dat het goed zou zijn dat de gedeputeerde die de sociale agenda in portefeuille heeft hier een reactie op geeft.

De heer Hazeleger sluit af met de groeisprong. Spreker is het met mevrouw De Man eens. Het kan volgens hem niet zo zijn dat dit punt wordt vastgesteld. De discussie over de groeisprong is nog niet afgerond. De Staten hebben kennis genomen van deze verkenning. Iedere partij kan er rekening mee houden in het verkiezingsprogramma. Ook straks bij de coalitiebesprekingen. Welke keuzes gaat men dan maken?

Mevrouw De Haan vindt dat D66, VVD en SGP bij de groeisprong een goed punt hebben gemaakt. Zij weet alleen niet heel concreet wat de Staten daar volgens deze partijen mee zou moeten willen. Graag hoort zij in de tweede termijn nog even een reactie van de partijen die het punt hebben gemaakt.

De heer Hazeleger reageert direct. Wat nu in het besluit staat, is dat men kennis neemt van de groeisprong en de duiding daarvan. Maar wat hem betreft ook niet meer dan dat. Het is een document waar men volgens de spreker ook in de toekomst heel veel aan heeft. Elke partij kan het als input gebruiken voor zijn verkiezingsprogramma om aan te geven welke keuzes er gemaakt kunnen worden. Vooral het rekenmodel is volgens spreker van waarde. Dat laat goed zien wat een keuze die men maakt voor invloed heeft op de budgetten.

De heer Germs merkt op dat uit de Jaarrekening blijkt dat de ontwikkeling van de hoeveelheid natuur teleurstellend is. Dat is door veel fracties al aangehaald. Over de jaren heen ziet men iedere keer dat de natuurdoelstellingen niet gehaald worden. Wat voor ideeën heeft de gedeputeerde om het probleem eindelijk een keer aan te zwengelen? Laat men er nu alstublieft werk van maken. Graag een aanzet van de gedeputeerde, vraagt hij

Wonen is voor 50Plus een belangrijk punt. Spreker is daar zeer bezorgd over. Het punt geldt voor senioren, maar voor alle doelgroepen. Dus ook voor starters en mensen met een kleine beurs. Misschien kan men met de SP iets bedenken om die doelgroepen vooruit te helpen. Dan de kadernota en de stikstofproblematiek. Het is bij de fractie van de spreker zeer rauw aangekomen wat het kabinet afgelopen vrijdag allemaal heeft aangekondigd. Eigenlijk wordt het probleem door het Rijk over de schutting gegooid naar de provincie. Heeft GS voldoende middelen richting 2023? Wellicht zijn er nog aanvullende aanvragen nodig. Misschien kan men iets uit de Jaarrekening 2021 voor het probleem reserveren. De partij wil wel graag dat de plannen worden ontwikkeld met de sector en niet over de rug van de sector. Men wil graag maatregelen nemen met alle betrokkenen. Het water staat ook bij de sector tot aan de lippen.

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

De voorzitter heropent de vergadering. Het woord is aan de gedeputeerden.

Mevrouw Sterk begint met de vragen die gesteld zijn over de NNN. Daarna komen de vragen over de plattelandscoaches. Vervolgens komen de faunaschade en de stikstofreductie aan de orde. Aan het einde komt het antwoord op de niet groepeerbare vragen.

Heel veel partijen hebben hun teleurstelling uitgesproken over het punt dat de gestelde doelen voor de natuurrealisatie en natuurinrichting bij lange na niet gehaald worden. De gedeputeerde deelt die teleurstelling. Men trekt er hard aan, maar zoals de Staten hebben kunnen zien, zit de boel op dit moment behoorlijk op slot. Dat heeft alles te maken met de problematiek rond de natuur in relatie tot de Kamerbrieven die afgelopen vrijdag zijn uitgekomen.

Er zijn vragen gesteld over de groene contour, met name over het probleem met het instrumentenkader. Had men dat niet eerder kunnen weten? Spreker had het zelf ook graag eerder geweten. Hoe kan het nu zijn dat men een instrumentenkader openstelt in goed overleg met betrokkenen, maar dat het toch niet vlot? Men heeft echt gedacht dat men de instrumenten in handen had die zouden kunnen helpen, aldus de spreker. Inmiddels zijn twee van de vijf instrumenten open gezet. Daar is ook het meeste geld voor beschikbaar. Ook daar ziet men dat deze instrumenten niet echt goed lopen. Dat de andere drie instrumenten niet opengesteld zijn, heeft ermee te maken met de combinatie die men eigenlijk zou willen, de combinatie van natuur en agrarisch beheer, blijkbaar heel ingewikkeld is. Men kan dat ook herkennen in de brief van minister Staghouver van LNV. Ook in Den Haag wordt nu gekeken hoe men het idee van landschapsgrond vorm kan geven, waarbij agrarisch gebruik van gebieden gekoppeld wordt aan een plan voor langjarige natuurbeheer. De agrariërs in zulke gebieden zouden dan betaald krijgen voor het landschapswerk dat ze doen. Wanneer men daaruit is, gaat het helpen bij dit vraagstuk. Op dit moment kan de provincie niet veel meer doen dan er druk op te zetten in Den Haag.

De heer Hazeleger denkt dat landschapsgrond los staat van het gesprek over groene contour. Dat wordt gezien als natuurbeleid. Bij de nog niet opengestelde instrumenten van de de groene contour worden volgens spreker twee opties gegeven. Of men moet vrijstelling vragen in Brussel of men moet een verordening opstellen. Vervolgens staat erbij dat eraan gewerkt wordt. Nu zegt de gedeputeerde dat men druk moet zetten in Den Haag. Wat gebeurt er nu precies en hoe lang duurt het nog, vraagt de spreker.

Mevrouw Sterk geeft aan dat ze over landschapsgrond sprak in verband met de combinatie natuurbeheer en agrarisch gebruik. Intussen zit de provincie ook niet stil bij de groene contour. De provincie heeft te maken met een ruimtelijk vraagstuk en een staatssteunvraagstuk. Het staatssteunvraagstuk moet men oplossen in Brussel. Hoe men het andere vraagstuk moet oplossen is volgens de spreker juridisch aan het uitzoeken. Helaas heeft de provincie te maken met een onderbezetting op dit dossier. Daardoor stukt het. Maar het dossier is weer opgepakt en het wordt uitgezocht. Meer kan zij er nu niet over zeggen. De spreker begrijpt dat fracties er moeite mee hebben dat er drie instrumenten nog niet zijn opengesteld, maar de twee andere instrumenten lopen ook nog niet goed. Daar is wel het meeste geld voor beschikbaar. Dat is een probleem. Dat heeft voor een deel te maken met het punt dat men samen heeft gekozen voor vrijwilligheid voor de verwerving van gronden. Men heeft wel eigenaren nodig die bereid zijn om subsidie aan te vragen. Bij het vierde instrument is er één aanvraag ingediend en er is er één aangekondigd. Daarmee is het budget nog niet op.

Mevrouw De Jong bevreemdtd het dat er instrumenten ingezet worden waar kennelijk geen behoefte aan is. Men had verwacht dat men eerst die behoefte gepeild zou hebben. Er blijkt nu binnen de kortste keren dat er geen gebruik van wordt gemaakt. Dat maakt op een relatieve buitenstaander een vreemde indruk. Hoe kan men ooit het idee hebben gekregen dat de geformuleerde instrumenten nuttig zouden kunnen zijn?

Mevrouw Sterk antwoordt dat de instrumenten zijn samengesteld in overleg met de Kopgroep van het Akkoord van Utrecht. Daarin zitten alle belanghebbenden. Met elkaar heeft men geconstateerd dat dit een mogelijkheid zou kunnen bieden om een versnelling te geven aan de groene contour. Die groene contourafspraken zijn al weer wat ouder. In het coalitieakkoord is afgesproken dat men er twaalf miljoen euro voor vrij willen geven. Een en ander is in overleg met de partijen die het moeten gaan doen vastgesteld. Men moet nu constateren dat het op dit moment niet loopt. Voor een deel zijn de problemen die men heeft bij de groene contour ook problemen bij NNN. Ook daar haalt men de realisatie niet. Dat heeft ook weer voor een deel te maken met de context waar men op dit moment in zit. Heel veel agrariërs zitten af te wachten wat er precies gaat gebeuren. Er is nog onduidelijkheid over de regels en over wat er mogelijk is. Bijvoorbeeld om grond aan te kopen. Dat heeft impact op de zaken die men wel heeft. Een punt is dat er meer provincies tegen deze problematiek aanlopen. Ook andere provincies lopen vast bij de natuurrealisatie. Daarom is er gezamenlijk via het IPO een taskforce versnelling NNN opgericht. Die taskforce komt deze zomer met een verslag. Met een soort evaluatie. Vervolgens kan men kijken wat men kan implementeren en uitvoeren in het eigen beleid. Als derde is het goed om nog eens te kijken naar het eigen instrumentarium. Dan gaat het niet zozeer over subsidieregels, maar meer over actief grondbeleid. Dat is niet alleen hier nodig, maar ook bij het NPLG. Men verwacht in het najaar met een strategie te kunnen komen voor actief grondbeleid. Om te kijken of die ook een versnelling kan creëren. Daarbij wordt ook gekeken, ook in de taskforce, naar het voorkeursrecht gemeenten. Met hierbij de opmerking dat er nog geen provincie is die dit instrument gebruikt. Het heeft voors en tegens.

Het college gaat het instrumentarium nog een keer bekijken. Ook in het licht van het NPLG. Men wacht even op waar de taskforce mee komt. Spreker hoopt dat er snel duidelijkheid komt. Ook wat betreft tussenvormen tussen natuurbeheer en agrarisch gebruik bij landschapsgrond. Natuurlijk blijft men ook constant in gesprek met de Kopgroep.

De heer Hazeleger komt even terug op de vraag van mevrouw De Jong. In zijn ogen zijn de ervaringen met de groene contour van het afgelopen jaar helaas niet verrassend. De twee opengestelde instrumenten zijn niet zo nieuw. De drie niet opengestelde instrumenten zijn juist de interessante sporen. Daar moet men de beweging juist van verwachten. De spreker stelt gefrustreerd te hebben moeten vaststellen dat men na ruim een jaar eigenlijk nog geen stap verder is. Vandaar ook zijn nadrukkelijke voorstel om het onderwerp niet over de zomer heen te tillen. Want daarmee is men weer een paar maanden verder. Spreker vraagt wanneer men weet of het lukt met die vrijstellingsverordening? Of met het goedkeuringsbesluit van Brussel? Spreker zou in augustus eigenlijk een Statenbrief willen bespreken waarin staat dat een en ander intussen goed onderzocht is, waarin een voorstel voor een vrijstellingsverordening wordt gedaan en wordt aangegeven dat die snel al worden ingevoerd, bijvoorbeeld al in oktober. Als zo'n Statenbrief er dan niet ligt, dan heeft de commissie eind augustus eenzelfde gesprek als vandaag, waarschuwt de spreker.

Mevrouw Sterk geeft aan dat men eraan trekt. Indien de Staten nog ideeën hebben over het onderwerp, dan hoort zij die graag. Het tempo frustreert de gedeputeerde ook, maar zij kan geen ijzer met handen breken. Zij wil best in augustus kijken waar het proces dan staat, maar er is geen garantie dat men dan duidelijkheid heeft over de problemen en dat ze ook zijn opgelost.

De heer Dinklo heeft nog geen antwoord op zijn vragen gehoord over de lineaire programmering van de natuurrealisatie. Waarom is er niets vermeld in de Kadernota dat men het niet gaat halen?

Mevrouw Sterk merkt op dat tijdens de Statenbehandeling van twee weken eerder al aangegeven is dat het college gaat kijken naar aanpassingen van de raming van de kaders die men wil halen. Zonder het einddoel uit het oog te verliezen. Ook de spreker geeft aan dat in plaats van een lineaire programmering een meer realistische planning op zijn plek is. Dat geldt voor de NNN en voor een deel ook de groene contour. Er komt een aanpassing in de begroting 2023.

De heer Dinklo merkt op dat toen toegezegd is dat het bij de Kadernota zou gebeuren. In de Kadernota wil men kaders geven. Daar wordt al langer aandacht voor gevraagd. Waarom dan weer wachten tot de begroting? Spreker had nu actie verwacht. Die actie was toegezegd door GS.

Mevrouw Sterk antwoordt dat die laatste toezegging bij haar niet bekend is. Aan de VVD is toegezegd dat men die lineaire aspect eruit te halen. Dat gebeurt bij de begroting.

Mevrouw De Widt vermoedt dat er zaken door elkaar lopen. Men heeft het over twee verschillende onderwerpen. De heer Dinklo vraagt waarom men dingen die men niet haalt in de begroting niet beter uitlegt in de Kadernota. En hoe er dan bijgestuurd gaat worden. Er wordt nu een expliciet antwoord gegeven op een onderdeel. De gedeputeerde kan wat betreft het punt van de heer Dinklo aan gedeputeerde Strijk vragen om een antwoord in een andere commissie.

Mevrouw De Haan komt terug op het punt lineair. Kan men bij de bespreking van de groene contour eind augustus meer duidelijkheid krijgen over de wijze waarop het in de begroting terecht zou kunnen komen?

Mevrouw Sterk kan wel toezeggen dit dan ter bespreking neer te leggen. Dan nu de plattelandscoaches. Iedereen is blij met hen. Zeker in het licht van wat er nu op de provincie afkomt. Men moet nu nog beter kijken hoe men deze coaches daarin een plek kan geven. De resultaten waar vandaag over gesproken wordt, gebeurt op basis van slechts 52 einddossiers. Het is daarom wat moeilijk om op basis daarvan de echte resultaten te voorspellen die de plattelandscoaches gaan binnenhalen. Er lopen nog veel gesprekken. Covid heeft ook invloed gehad op de mate waarin de coaches mensen konden bezoeken. Dat gaat nu beter. Hopelijk blijft dat zo. Dat kan ook betekenen dat er meer vragen komen en dat de coaches meer bezoeken zullen afleggen. Het succes van de coaches is gebaseerd op twee belangrijke factoren, zegt de spreker, namelijk dat ze onafhankelijk zijn en uitgaan van de vraag van de boer. Natuurlijk is er wel een relatie met de doelen die de provincie heeft. Die gaan ook over de energietransitie. Men geeft de plattelandscoaches zo goed mogelijk mee wat het provinciale beleid is. Welke doelen voor de provincie belangrijk zijn. Tijdens de drie-maandelijke sessies van de coaches worden ze bijgepraat over de laatste stand van zaken. Nagegaan zal worden of de andere doelen voldoende ter sprake worden gebracht. Een belangrijk aspect in het contact met de boer is de kennis van zijn financiële situatie. Een boer kan moeilijk iets goed doen als hij rood staat.

Dan de Kaderrichtlijn Water. Het halen van de doelen is sterk afhankelijk van de concentratie van stikstof en sulfaten in het oppervlaktewater. De gebiedsgerichte aanpak zal moeten leiden tot de vermindering van die concentraties. De onderbesteding bij deze post komt omdat de betaling in 2022 valt. De nieuwe planperiode is gestart in maart 2022. Dat vraagt geen extra financiën van de provincie omdat de genomen maatregelen worden gefinancierd door de waterschappen. Waarom vindt de evaluatie in 2024 plaats? Dat komt omdat er een afspraak is gemaakt met het Rijk, provincies en de waterschappen om dan zo'n tussentijdse evaluatie te doen.

De heer Hazeleger begrijpt dat. De vraag was echter hoe men daar in de tussentijd grip op houdt.

Mevrouw Sterk denkt dat men juist bij gebiedsprocessen grip houdt, omdat de partijen met elkaar in gesprek gaan. Ook over KRW. Zo houdt men ook greep op het punt hoe men aan de Kaderrichtlijn Water kan voldoen. Men krijgt drie opgaven mee vanuit het NPLG. Het voldoen aan deze richtlijn is er een van. Daar ligt volgens de gedeputeerde de monitoring op het onderwerp.

De heer Hazeleger is benieuwd hoe die monitoring eruit ziet. Hoe ziet men waar men staat?

Mevrouw Sterk merkt op dat er op verschillende plekken en op verschillende tijden gepeild wordt. Dat geeft een beetje een beeld. Pas in 2024 kan men bij de tussenevaluatie de vraag beantwoorden hoe het gesteld is met de voortgang van de uitvoering van de maatregelen, hoe men eventueel een extra impuls kan geven en wat eventueel flankerend beleid voor stikstof en landbouw kan zijn. Tussentijds zal men deze punten volgen. Het is een onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak.

Mevrouw De Haan is benieuwd of al die punten niet om eerder overleg met de waterschappen vragen.

Mevrouw Sterk brengt naar voren dat er constant overleg is met de waterschappen. Binnenkort is er weer een gesprek. Dan wil de gedeputeerde wel vragen naar een beeld van de stand van zaken. Dat kan men de Staten laten weten. Waar spreker wel voor wil waken is dat er heel werk aan monitoring wordt besteed. Dat vraagt om veel menskracht, die men op dit moment elders nodig heeft. Zij begrijpt dat de Staten een beeld wil hebben van hoe men er nu voor staat. Niet pas in 2024. Vandaar het zojuist naar voren gebracht punt over het gesprek met de waterschappen. Gedeputeerde zegt toe met de waterschappen te bespreken hoe we al een beeld kunnen krijgen van de stand van zaken van de KRW en dat beeld te delen met de Staten, zonder dat er extra monitoring op wordt gezet.

De heer De Heer heeft bij de termijnagenda geprobeerd te vragen of de waterschappen in overleg met de provincie kunnen aangeven hoe ver men is en wat er nog moet gebeuren. Er was in het verleden namelijk om de twee jaar een

sessie met de waterschapbestuurders. Die sessie heeft al heel lang niet plaatsgevonden. Het is goed dat men bijgepraat gaat worden, maar dan wel in een sessie tegelijkertijd met de waterschapbestuurders.

Mevrouw Sterk neemt het punt mee tijdens het gesprek met de waterschappen. Misschien kan het een onderdeel van het gesprek zijn.

Nu de faunaschade. Er is verwarring over het bedrag dat ermee gemoeid is. Gesproken wordt over 4,1 miljoen euro. Volgens de gedeputeerde is het bedrag de afgelopen twee jaar gestegen met 1,41 miljoen euro. Er zijn veel oorzaken waardoor de schade ontstaat. Ook veel oorzaken waar provincie geen invloed op heeft, bijvoorbeeld de landelijke droge stofprijs. Men is ook afhankelijk van de mate waarin mensen schades registreren. Pas na een registratie heeft de provincie een beeld van de schade en de kosten die ermee gepaard gaan. De stijging wordt op dit moment veroorzaakt door de autonome taxaties van de schade in de ganzengebieden. Dat is het gevolg van de keuze die PS hebben gemaakt bij het vaststellen van het beleidskader Wnb. Die betekent dat men op dit moment per jaar 300.000 euro meer uitkeert. In het PGU is een nieuw ganzenadvies besproken. Dat komt in het najaar naar de Staten. Met dit advies wil men de schade naar beneden gaan drukken via aanpassingen. Dat vraagt wel enige tijd voordat het allemaal is geïmplementeerd. Op korte termijn is dat geen instrument om de schade te drukken.

Dan het ingewikkelde dossier stikstof. Men begrijpt dat het nu naar voren wordt gebracht. Het dossier is alom aanwezig in de media. Sinds afgelopen vrijdag is er veel overleg geweest met alle organisaties die bij dit probleem betrokken zijn. Zaterdag heeft de provincie via een bericht in de pers gereageerd. Ook is er gewerkt aan een Statenbrief. Dinsdag was er een infomarkt voor de gemeenten Lopik en Vijfherenlanden. Zeer druk bezocht en zeer intens. Agrariërs hebben daar hun zorgen, onmacht en onzekerheid met het college gedeeld. Tegelijkertijd gaven de bezoekers aan in te zien dat zij iets aan het probleem moeten doen. Maar de oproep was wel: geeft ons wel wat ruimte. Aan de ene kant wil de overheid zich inzetten voor natuurherstel. Dat moet ook. Maar de provincie wil ook een leefbaar landelijk gebied. Waar men de transitie maakt naar een economisch rendabele kringlooplandbouw. Dat zijn de kaders die PS ook aan GS hebben meegegeven. Daarover moet het gesprek de komende tijd gaan in de gebiedsprocessen. Natuurlijk moeten alle belanghebbenden daarbij betrokken worden. Met hen wil spreker gaan kijken hoe men invulling kan geven aan de percentages die nu op de kaart zijn gezet. Maatwerk is misschien wel mogelijk. Daarbij moet men zich realiseren dat wat de een minder opbrengt de ander meer op moet brengen. Maatwerk is dus mogelijk en nodig, afhankelijk van de situatie. Men moet met elkaar zoeken naar oplossingen bij het stikstofdoel. Er komen echter nog meer doelen, de Kaderrichtlijn Water, de klimaatmaatregelen, bodemdaling. Kortom een heel pakket komt nog naar de provincie. Meer kan de gedeputeerde er op dit moment niet over zeggen. Om de problematiek voor de Staten meer inzichtelijk kan men op korte termijn een infosessie organiseren. Dan kan men technische achtergrondinformatie geven over wat de startnotitie NPLG precies inhoudt. En welke de vragen er leven.

De heer Westerlaken vraagt of de gedeputeerde bij de aangekondigde infosessie meenemen wat de verschillen zijn tussen de noord- en zuidoevers van de Neder-Rijn, de Lek en de Linge?

Mevrouw Sterk vermoedt dat het om de vraag gaat waarom het reductiepercentage in Gelderland anders is dan in Utrecht. Met die vraag is de gedeputeerde ook al door bewoners geconfronteerd. Die vraag moet ook bij het ministerie neergelegd worden om meer duidelijkheid te krijgen.

De voorzitter vraagt zich af of men het nog wel over de Kadernota heeft.

De heer Dinklo heeft een punt van orde. Het lijkt erop dat men al bezig is met het oppakken van het laatste agenda-punt. Daar wil men aandacht aan geven in een aparte discussie.

De voorzitter is het daarmee eens. De commissie moet zich nu houden aan de Jaarstukken en de Kadernota.

Mevrouw Sterk denkt dat ze inmiddels al een heel groot deel van de naar voren gebrachte opmerkingen en de gestelde vragen zijn beantwoord. Nu de invasieve exoten. Op dit moment is de provincie alleen verantwoordelijk voor de bestrijding in de Natura2000-gebieden. Men doet zijn best om dit goed aan te pakken. Buiten die gebieden is het geen provinciale taak. Daar heeft de provincie ook geen middelen voor. Men is in afwachting van waar het Rijk mee komt. Dat is een bestuurlijke keuze. Dat kan frustreren, omdat men ziet dat de exoten toenemen, maar het is niet anders. Op de vraag waarom er geen structureel geld is vrijgemaakt voor de bestrijding van de invasieve exoten verwijst spreker voor een antwoord door naar collega-gedeputeerde Strijk.

Mevrouw De Haan hoorde zojuist dat de bestrijding van invasieve exoten buiten de Natura 2000-gebieden geen provinciale taak zou zijn. Dat klopt niet. Het is wel een provinciale taak, maar er hoort Rijksgeld bij. Dat heeft de provincie niet. Ondertussen woekert het probleem voort. Dit moet dus geagendeerd worden bij het Rijk. Maar wat zegt men ondertussen tegen inwoners die er last van hebben? Kan men in de communicatie naar die inwoners duidelijk maken hoe het proces in elkaar steekt?

Mevrouw Sterk kan op dit moment slechts schetsen hoe de verantwoordelijkheden liggen. De kosten voor het bestrijden van de invasieve exoten lopen op. Daarom wordt het punt nogmaals meegenomen in het gesprek met het Rijk. Zij snapt de zorg van de Statenleden daarover. Maar zij kan er niet veel meer aan doen dan snel mogelijk, in het kader van de Wet financiële verhoudingen, meer duidelijkheid krijgen van het Rijk over financiën om ermee aan de slag te kunnen gaan.

De heer Dinklo is met mevrouw De Haan op hetzelfde werkbezoek geweest. Men kan als Staten daar een motie over indienen om voor de bestrijding geld vrij te maken. Technisch is er niets dat dit belemmert. Spreker begrijpt GS wel, maar de boeren zitten met de overlast. Dus wat let de Staten om er geld voor vrij te maken?

De heer Hazeleger stelt dat de bestrijding natuurlijk strikt genomen een taak van het Rijk is. Maar doordat actie van het Rijk achterwege blijft, worden hierdoor wél provinciale doelen aangetast. De provincie maakt wel 23 miljoen euro vrij voor het aanleggen van bos, zegt spreker, terwijl dat ook landelijk beleid is. Dan kan men in zijn ogen op het punt van bestrijding van invasieve exoten ook wel een stap naar voren doen.

Mevrouw Sterk moet nog antwoorden op korte onderwerpen. Eerst de grondbanken. De provincie is bezig met actief grondbeleid. De strategie daarvoor hopen GS in de tweede helft van het jaar aan de Staten te kunnen voorleggen. Nu is het beleid van de provincie om geen grondeigenaar te blijven van natuurgronden. Om het eigenaarschap neer te leggen bij anderen. Men heeft wel de mogelijkheid daarbij om kwalitatieve verplichtingen op de grond te vestigen, waarmee de provincie voorwaarden kan stellen bij de overgang naar een andere eigenaar. Bodemdaling tegengaan is heel belangrijk. Op dat punt gebeurt er wel iets. Er zijn al veel aanvragen over bodemdrijving in voorbereiding. Er is een aanvraag voor 1500 ha in Groot Wilnis. Er gebeurt van alles, maar de gedeputeerde kan zich voorstellen dat de Staten willen dat het snel gebeurt.

Mevrouw De Jong hoorde de gedeputeerde enkele zinnen terug zeggen dat men mogelijkheden bij grondbeleid heeft. Gezien de moeizame voortgang in het groene dossier de vraag of het grondbeleid vaker als instrument ingezet gaat worden. Gaat de provincie gebruik maken van die mogelijkheden?

Mevrouw Sterk antwoordt dat wanneer de provincie een actief grondbeleid gaat voeren, men ook actief bezig zal zijn met de mogelijkheden. Ondertussen doet men wel iets met grondbeleid. Onder andere kavelruil. In het licht van NPLG ziet men ook dat het een belangrijk instrument gaat worden om beweging te krijgen in het grondbeleid. Ook om de doelen die men heeft te realiseren. Dat betekent dat men gronden moet ruilen en dat men mensen moet kunnen verplaatsen.

Voor de ondersteuning van de biodiversiteit verwijst de gedeputeerde naar de beantwoording van de schriftelijke vragen. Daar wordt aangegeven hoe de provincie aan de gang gaat om die regeling te verbeteren, zodat er gemakkelijker van de subsidie gebruik gemaakt kan worden.

Er was nog een vraag over de VAB. Het is best ingewikkeld om zicht te krijgen op hoe dat precies zit. Veel valt onder de bestemmingsplannen van gemeenten. Wel zegt de gedeputeerde toe om een aantal casussen nader uit te werken voor de Staten, zodat ook zij kunnen zien wat er gebeurt en wat we daarvan leren. Dat kan ook interessant zijn voor later bij de gebiedsprocessen.

Als laatste de aangekondigde motie van GroenLinks. Daarop kan de spreker het volgende zeggen. In opdracht van het ministerie van BZK en enkele provincies is een ontwerpend onderzoek uitgevoerd met als hoofdvraag hoe men financieel rendabele producten van biobased bouw materiaal combineren met een kwaliteitsimpuls voor het landschap. De provincie Utrecht behoort niet bij de opdrachtgevers, maar men is er wel inhoudelijk bij betrokken. Naar verwachting wordt de komende tijd de definitieve versie bekend gemaakt. Vervolgens gaat men bekijken hoe men daar een mogelijk vervolg aan kan geven. De gedeputeerde zou het onderzoek, dat nu loopt, even willen afwachten. Het resultaat kan men meenemen in het vervolgproces.

De heer Van Essen begint met de vragen over de groeisprong. Het rapport daarover is om kennis van te nemen. Nog niet om de groeisprong vast te stellen. Over de Metropoolregio Utrecht en de regio's werd gevraagd of dit nieuwe bestuurslagen zijn. Op beide vragen is het antwoord nee. De regio's hebben geen besluitvormend karakter, tenzij ze daarvoor gemandateerd zijn door bijvoorbeeld gemeenten. Uiteindelijk moeten de gemeente of de provincie een mandaat verlenen voor wat er in regionale samenwerking gebeurt. De MRU is vergelijkbaar met andere metropoolregio's in het land. Het heeft te maken met positionering, samen met de partners, en communicatie. Het doet het ook goed in Den Haag. Daar hebben we de vlag MRU aan gekoppeld om ons goed te presenteren. Er zit verder geen organisatie achter. Het is niet meer of minder dan dat.

Mevrouw Koelewijn vraagt de gedeputeerde in aansluiting op de beantwoording om hoofdstuk 5 van de Nationale Woon- en Bouwagenda goed te lezen. Daar staat wel degelijk dat op het punt van sturing en monitoring dat mogelijk aankomende bestuurslagen daarbij een rol kunnen spelen. Het is dus niet vreemd om daar vragen over te stellen. Daar moet de provincie zich ook goed op voorbereiden.

De heer Van Essen merkt op dat bij sturing van wonen en ruimtelijke ordening, minister De Jonge in zijn Kamerbrieven met name de provincies daarin een belangrijke rol toebedeelt. Om de ruimtelijke puzzel te leggen en om een aanbod te doen. Dat doet de provincie niet geïsoleerd, maar in samenwerking met gemeenten, met waterschappen en met regio's. Men verwacht ook niet dat er een verbouwing van het Huis van Thorbecke aan zit te komen. Wanneer dat zo zou zijn, dan moet men daarop acteren. Een punt is wel hoe de provincie de vraag die bij haar gedeponereerd wordt, gaat organiseren. Een woningbouwaanbod moet aansluiten bij de regionale programmering wonen en werken. Daarmee is men ook gestart. Daardoor kan men die rol nu ook invullen.

Mevrouw Koelewijn brengt naar voren dat op pagina 47 van deze brief en agenda wordt bijvoorbeeld ook de Wet regie volkshuisvesting genoemd. Die wet gaat wel degelijk uit van regio's.

De heer Van Essen gaat verder met de vragen over de keuzes in de groeisprong. Een punt is dat er al een aantal keuzes is gemaakt, onder andere met de omgevingsvisie. Er is in 2019 een MIRT-verkenning gestart naar een aantal maatregelen voor een schaalessprong openbaar vervoer met name gericht op woningbouw op de langere termijn in relatie tot andere doelstellingen. Die trajecten lopen. Volgende week komt het BO leefomgeving eraan. De Staten krijgen een Statenbrief over de inzet van de provincie daarvoor. Uiteraard ontvangt men daarna een Statenbrief met de uitkomsten daarvan. Hetzelfde voor het BO MIRT van dit najaar. In de Kadernota staat ook dat, gezien het momentum dat er nu is, het kabinet heeft middelen gereserveerd, de provincie woondeals wil maken en afspraken maken over mobiliteit. Eerst de Statenverkiezingen afwachten en dan naar Den Haag voor geld, dat is volgens spreker echt te laat. Dan vist men achter het net. Het college is bezig zich daarvoor te bereiden en om in lijn met de Kadervisie die de Staten het college hebben meegegeven proberen tot afspraken te komen over de integrale verstedelijkingsopgave. Indien dat leidt tot nieuwe besluiten of investeringsvoorstellen en keuzes daarbij, ook wanneer daar in groter verband over besloten wordt, dan is dat altijd onder voorbehoud van een mandaat van PS. Gedeputeerde zegt toe, zoals er regelmatig infosessies zijn, onder andere over programma Uned, waarin GS PS meenemen in de ontwikkelingen die daar plaatsvinden, dat hij tussen het BO Leefomgeving en het BO MIRT een infosessie zal houden. Zodat de Staten zicht hebben op welke maatregelen Utrecht koerst in het BO MIRT. Hij doet dat samen met collega-gedeputeerde Schaddelee. Dat is verstandig want dit is het jaar waarin Utrecht en andere provincies verwachtingsvol naar het BO MIRT kijken.

Dan Groen Groeit Mee. Of daar middelen voor gereserveerd zijn? In dat kader heeft de VVD gevraagd of er wel aandacht is voor groene recreatie. Volgens de spreker is daar zeker aandacht voor. Dat was onder andere het idee van Groen groeit mee. Het kan soms ook bijdragen aan een nieuw perspectief voor het landelijk gebied. Het is een belangrijke ambitie die men heeft. Er is een pact over gesloten met veel partijen, die op dat punt een rol spelen. De provincie wil die ambitie verder ontwikkelen. Het Rijk heeft er dingen in het regeerakkoord over opgenomen. Naast mooie woorden moet men daar wel middelen bij leveren, anders is die ambitie niet heel kansrijk. Dan zijn vervolgstappen ook niet heel kansrijk. Dat is de reden dat men daar een reservering van 6 miljoen euro voor heeft gemaakt. Dat bedrag is gekoppeld aan de vier gebieden die in de beantwoording van de technische vragen benoemd zijn. Met de betrokken partijen wordt gekeken hoe men dat kan concretiseren. Men moet nu de stap naar voren zetten om deze ambitie verder te brengen. Er zijn in die gebieden al concrete plannen die veel meer geld kosten dan het genoemde bedrag.

De heer Hazeleger vraagt of men die plannen kan ontvangen. Om inzicht te krijgen in de ontwikkelingen.

De heer Van Essen brengt naar voren dat er nog geen plannen van aanpak zijn. Die moeten nog worden uitgewerkt. Het gaat om een soort factsheets. In samenspraak met de andere partners wil de gedeputeerde wel toezeggen dat men de Staten meer informatie kan verschaffen. Wanneer men nu al meer informatie wil, kan dat. Maar dat zal zich beperken tot wat daar nu van bekend is. Dat is zeker niet op detailniveau. Men wil daarbij ook niet de betrokken partijen verrassen. Er is echter wel een reservering voor opgenomen in de begroting. Dat is niet voor niets.

Dan de bestemmingsplannen en de zienswijzen. Op welke plannen zijn er zienswijzen ingediend? De gedeputeerde geeft aan dat het om zienswijzen gaat over bestemmingsplannen voor Soestdijk, in Nieuwegein en nog een paar plaatsen. Het gaat om zes zienswijzen op 125 bestemmingsplannen. Het is ook de doelstelling om met elkaar het aantal zienswijzen beperkt te houden door tijdens vooroverleg tot consensus te komen. Met de aanpassingen in werkprocessen naar aanleiding van de Omgevingswet is men bezig. Men heeft op dat punt al grote stappen gezet. De visieverordening is vastgesteld. Er is een kader voor de werkwijze voor programma's vastgesteld. Ook is er in een intensieve samenwerking met gemeenten een ontwikkeling bepaald op het gebied van de VTH-keten bij de omgevingsdiensten. De inwerkingtreding van de wet is uitgesteld. Dat betekent dat andere partijen ook even kijken naar waar men de schaarse capaciteit nu op in kan zetten. En wat is het juiste moment om processen verder voor te bereiden en te implementeren. Daar is men mede van afhankelijk. Maar die overweging maakt men zelf ook. Om die reden zijn nog niet alle processen uitgewerkt. Men koerst erop dat alles op tijd gereed is.

De ontwikkeling bij het Ronald McDonald Huis heeft ook te maken met het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het Utrecht Sciencepark. Een ontwikkeling die bijdraagt aan de provinciale doelen. In een Statenbrief over de oplossing is aangegeven dat men samen met het Sciencepark en de gemeente Utrecht in overleg gaat over de het oplossen van de financiële opgave voor de tijdelijke huisvesting. Uitgangspunt is dat meerdere partijen bijdragen. Uiteindelijk is men met die andere partijen tot een oplossing gekomen. Die sluit aan bij de opdracht die de Staten GS gegeven hebben. GS kunnen de keuze onderbouwen en hebben goed gekeken naar het voorkomen van een mogelijke precedentwerking. De bijdrage is zowel door beleid als de doelen onderbouwd.

Vervolgens grenzen aan groei. Men kan zeker niet overal bouwen. In de omgevingsvisie zijn daar duidelijk kaders over meegegeven. Het principe van combineren en concentreren blijft het belangrijkste uitgangspunt.

De vraag over het erratum van de SGP neemt de gedeputeerde mee naar collega Strijk.

Mevrouw Rikkoert brengt het punt flexpool nog eens naar voren.

De heer Van Essen antwoordt dat de heer Van Muilekom daar iets over zal zeggen. Er zijn nog twee niet beantwoorde vragen. Eerst het punt ruimtelijke doorrekening. Op 28 juni is er een workshop. Niet alle betrokken ambtenaren zullen daar naar toe kunnen gaan. Het werk moet ook gewoon doorgaan. De Staten moeten bediend worden. Men moet ook voorkomen dat men zich verliest in een soort theoretische rekenexercitie. Het moet echt helpen bij het leggen van de ruimtelijke puzzel waar het ministerie om gevraagd heeft. Misschien moet men buiten de vergadering even kijken wat een goede invulling van de workshop is.

Als laatste de vraag over plan B. Ook voor groei. Voor een aantal zaken, zoals woningbouw, zit er al een bandbreedte in de omgevingsvisie. In de Statenvergadering is tijdens de algemene beschouwingen al aangegeven dat de provincie voor een aantal opgaven hulp van het Rijk nodig heeft. Wanneer het Rijk daar onvoldoende gehoor aan geeft, kan men niet al die opgaven realiseren. Dat zou men een plan B kunnen noemen.

De heer Van Muilekom begint met de vragen over de aantallen te bouwen woningen. Het getal 8.000 is een afgeleide van het punt dat men over een periode van 20 jaar 160.000 woningen moet realiseren. Dan komt men in het kader van de groeisporgdiscussie op een gemiddelde uit van 8.000. Men moet direct en in de komende jaren hard aan de bak wil men de tekorten inlopen. Daarom staat de 10.000 uit het coalitieakkoord als een paal boven water. Daar wil men echt naar toe. Men heeft veel activiteiten ondernomen om woningbouwplannen te ondersteunen. De realisatie heeft men niet in de hand. Dat kan variëren van soms een jaar tot wel zes jaar voordat de woningen er daadwerkelijk staan. Het type woningen wordt door het CBS niet geregistreerd. Dat is soms wat irritant. Inmiddels heeft het CBS de opdracht gekregen om dat wel te gaan doen. Men heeft toegezegd dat men rond de zomer komt met een plan hoe men het gaat doen. De provincie heeft het cijfer nodig. Wanneer men kijkt naar het randvoorwaardelijk bod, dan zitten de verschillende categorieën erin. Wil men het bod volgen dan moeten categorieën geregistreerd worden. Spreker hoopt dat men over 2022 dit inzicht wel kan geven.

Mevrouw Koelewijn luistert, maar is ook verbaasd. Een tijd terug is er tijdens een vergadering in Woerden over de monitor gesproken. Toen had men dezelfde vragen als nu. Waarom zijn die vragen dan tot nu toe niet te beantwoorden? Los van het verhaal over CBS heeft de provincie zelf ook een keuze op dit punt gemaakt.

De heer Van Muilekom meldt dat de monitor een onderwerp van discussie is met het Rijk. Ook met IPO en de VNG loopt die discussie over de inrichting van de monitor. Kijkt men naar de plancapaciteit, dan ziet men dat men daarbinnen wel duidelijk categorieën kan aangeven. Wanneer men kijkt naar de eigen provinciale planregistratie dan ziet men die indeling terug. De planregistratie is een fase voorafgaand aan realisatie.

De heer Dinklo vraagt zich af of men de getallen in de verschillende categorieën niet via de gemeenten beschikbaar kan maken. Dat zou per direct kunnen in plaats van af te wachten. Waarom wordt dat niet gedaan?

De heer Van Muilekom meldt dat het bij gemeenten ook niet wordt bijgehouden. Daarnaast is het een definitiekwestie. In het licht van de discussie die nu loopt, probeert men de definiëring echt goed neer te zetten. De gedeputeerde zal de Staten zo goed mogelijk op de hoogte houden over het verloop van de discussie. Ook de provincie wil graag op woningcategorieën (kunnen) sturen. Wanneer men ambities heeft op dit gebied, dan moet men zorgen dat het goed in beeld komt. De vragen over doelgroepen zijn moeilijk te beantwoorden. Men doet blijkbaar niet aan doelgroepen, maar wel aan woningen. Zorgen voor betaalbare woningen voor starters. Er kunnen echter meer doelgroepen gebruik maken van betaalbare woningen. Wanneer men via de discussie hoopt de doorstroming op gang te krijgen, dan kan men ook sterker stimuleren dat er veel meer seniorenwoningen gebouwd gaan worden. Dan krijgt men ook de verhuisketen goed op gang.

De heer Schipper herhaalt naar aanleiding van wat zojuist gezegd is zijn vraag over de sociale huur. In een randgemeente van Utrecht worden afspraken met betrekking tot sociale bouw nooit gehaald. Zou het niet goed zijn om bij het maken van nieuwe afspraken daar een taakstelling aan te koppelen? Daarbij ook de mogelijkheid geven van bijbouwen van dure koopwoningen in het jaar dat volgt op het jaar dat de taakstelling voor sociale huur is gerealiseerd.

De heer Van Muilekom antwoordt dat bij het regionaal programmeren het percentage sociale huur geborgd zal worden wanneer de gemeenten met bouwplannen komen. In de regionale programma's moet men alles goed vastleggen, omdat men op basis daarvan afspraken over locaties en bouwprogramma's gaat maken met de gemeenten. De flexpool heeft in Utrecht heel goed gewerkt. Deze provincie was de eerste die de 2,5 miljoen euro op basis van de behoefte weggezet heeft. Desondanks is het zo dat zelfs gemeenten die flink ondersteund zijn nu nog aangeven dat ze met de menskracht die ze in huis hebben, moeten gaan prioriteren. Voor de vorm van de flexpool is bewust gekozen. De provincie betaalt tweederde mee en de gemeente moet zelf een derde betalen. De gemeenten moeten de mensen wel zelf inhuren. Bij de inhuur stelt elke gemeente weer andere eisen. Belangrijk bij de flexpool is dat de provincie wel een eigen clubje 'tempo' heeft. Een groepje experts die gemeenten gratis kunnen raadplegen bij specifieke problemen.

Mevrouw Rikkoert heeft enerzijds gehoord dat het potje met geld snel besteed was en dat anderzijds gemeenten aangeven dat het niet genoeg geld is. Nu is geld een van de knoppen waar men aan kan draaien om de woningbouw te versnellen. Kan de provincie daar niet meer in doen?

De heer Van Muilekom antwoordt dat men de flexpool continueert.

Mevrouw Rikkoert scherpt de vraag aan. Is het beschikbare bedrag groot genoeg?

De heer Van Muilekom meldt dat elke aanvraag die van een gemeente komt tot nu toe gehonoreerd is. Men heeft wat geld van het Rijk gekregen met de kanttkening dat, wanneer dat bedrag uitgegeven is en er is meer nodig, de provincie die meerdere uitgaven dan zelf moet betalen.

Mevrouw Rikkoert constateert dat, ondanks dat gemeente gebruik hebben gemaakt van de flexpool, er nog steeds behoefte is om er gebruik van te maken.

De heer Van Muilekom bevestigt dit. Maar het zit volgens hem niet alleen in het personeel. Soms moet een gemeentelijke organisatie keuzes maken in wat men wel of niet kan doen. Dat laatste heeft niet alleen te maken met wonen, maar dat kunnen organisatiebrede zaken betreffen.

De provincie is in het kader van grondbeleid bezig met een verkenning over wat men zou kunnen doen. Men wil met private partners overleggen over wat de rol van de provincie zou kunnen zijn. Ook over de manier hoe gemeenten ermee om kunnen gaan. Wanneer dit een uitwerking krijgt, dan is dat niet op heel korte termijn. De onrendabele top is ook een aantal keer genoemd. Dat speelt vaak op projectniveau. Het hangt samen met het woonprogramma. Bij een project met een relatief hoog percentage goedkopere woningen zal die onrendabele top eerder toenemen. Het klopt

dat de provincie er dan niet automatisch geld gaat bijleggen. De mening is meer dat grondeigenaren of initiatiefnemers maar over de brug moeten komen wanneer zij het project zo graag willen. Wanneer de provincie een project door wil laten gaan, dan wil men met een stuk maatwerk wel kijken of en hoeveel geld men zou willen bijdragen om de onrendabele top te drukken.

Prefab bouwen is een goede ontwikkeling. Het sluit goed aan op het convenant 'Duurzame woningbouw'. Er komen steeds meer bedrijven die met prefab-woningen komen die snel geplaatst kunnen worden. De provincie stimuleert ook de circulaire bouwconomie. Juist om prefab bouwen te bevorderen.

Over stikstofbeleid en woningbouw is samen met collega Sterk een memo opgesteld. Over de stand van zaken en over hoe men er nu mee bezig is. Er is ook nog gekeken naar boerenerven. In het kader van doorstroming waren er een paar mooie voorbeelden van hoe men fantastisch mooie huisvesting kan bieden voor senioren. Echter, dat kan niet overal. Dat is afhankelijk van de locatie van het erf. Hoe dichterbij de bestaande kern hoe beter.

Dan de stadsakkers. De provincie heeft een uitvoeringsagenda opgesteld voor de komende jaren voor de sociale agenda. Wanneer er bij gemeenten de behoefte is om erover mee te denken, is dat prima. Het initiëren van, het regelen van of een andere bemoeienis met stadsakkers is een primaire taak van de gemeenten.

De voorzitter wil inventariseren of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer Van Muilekom meldt nog een vraag vergeten te hebben.

De voorzitter geeft aan dat de gedeputeerde zo het woord krijgt. Vervolgens constateert de voorzitter dat de behoefte aan een tweede termijn aanwezig is. Er is sprake van nog weinig spreektijd. Men heeft een hele kleine uitloop. Dan is de tijd op. Uiterlijk 18.00 uur moet de vergadering beëindigd zijn. Men wil de gemeentelijke gastvrijheid niet misbruiken. Waarschijnlijk komt men nog wel toe aan agendapunt 9. Nog meer agendapunten is naar verwachting een utopie.

Mevrouw Krijgsman heeft ook een punt van orde. Het voorstel is om ook de agendapunten 9 en 10 naar de reserve-agenda te schuiven. Dan heeft iedereen weer voldoende spreektijd.

De heer De Harder heeft eigenlijk hetzelfde voorstel. Het agendapunt over stikstof moet men eigenlijk los behandelen.

De voorzitter geeft aan dat men vandaag sowieso niet aan het agendapunt over stikstof toekomt. Dan nu de tweede termijn.

Tweede termijn

Mevrouw De Jong weet niet of de vraag nu of bij agendapunt 9 gesteld moet worden. Daarom eerst maar nu. Spreker heeft begrepen dat het college de commissie een infosessie aanbiedt over de nationale ruimtelijke ordening en het randvoorwaardelijk bod. Dat is van invloed op hoeveel tijd men aan agendapunt 9 wil gaan besteden. De vraag is dan ook: komt er zoiets en wat is de invloed ervan op het behandelen van agendapunt 9.

De voorzitter neemt deze vraag mee wanneer men toe is aan agendapunt 9. Nu een zo kort mogelijke tweede termijn voor agendapunt 8.

Mevrouw De Jong brengt naar voren dat het probleem bij de landbouw is dat het zo slecht uitpakt voor de natuur. Dan hoort men hier dat, wanneer men iets wil verbeteren aan de natuur, men stuit op problemen bij de landbouw. We hebben het ook gehad over het grondbeleid, aldus de spreker. Dat roept de vraag op wanneer het college die samenhangende regie gaat pakken. Krijgen de Staten een voorstel hoe het grondbeleid daarbij een rol kan spelen?

Mevrouw De Man brengt naar voren geen antwoord te hebben gekregen op de vraag wat de rol is van PS in de groeispiong Utrecht 2020-2040.

De heer Dinklo is benieuwd of men agendapunt 10, voortgang faunabeleid, nog gaat behandelen.

De voorzitter brengt naar voren dat, zoals men het nu ziet, dit niet het geval is. Maar als iedereen zo dadelijk kort van stof blijkt te zijn, dan zou het wel weer kunnen.

De heer Dinklo tekent aan dat hij graag eerder had gehoord dat de het niet lineair programmeren van de NNN al eerder in een Statenvergadering was besproken. Een ander punt is dat de faunaschade behoorlijk oploopt. Men gaat ontzettend veel pilots doen. Daarmee lopen die kosten ook nog heel erg op. Kan GS de Staten een overzicht verschaffen van alle kosten die gemaakt worden voor het faunabeleid en voor alle pilots die worden gedaan voor preventie? Zodat hij de kosten voor preventie kan men afzetten tegen het verruimen van het afschot. Dan kan men gewoon een eerlijke keuze hierop maken. Men kan volgens de spreker miljoenen uitgeven aan pilots en andere dingen of men hoeft geen geld uit te geven en bereikt wel het doel.

Mevrouw De Haan stelt voor om die keuze te maken nadat er een juridische grond is om die keuze te kunnen maken. Tot nu toe was dat de reden om die keuze niet te kunnen maken.

De heer Dinklo denkt dat het afschot van ganzen geen juridisch probleem zal geven. Voor de rest is spreker het eens met het idee van mevrouw De Haan. Het punt is dat men meer mogelijkheden wil hebben dan alleen pilots. En dat men een inzicht wil hebben in de kosten die met beide benaderingen gemoeid zijn.

Mevrouw Veen heeft een beetje dezelfde vraag als mevrouw De Man na de bijdrage van de heer Van Essen. Men heeft veel gehoord over structuren en processen. Maar, het is nog steeds niet duidelijk wat de groeisprong precies met zich meebrengt. Is de gedeputeerde het eens met de constatering dat door de duiding en het vaststellen van de Kadernota men in feite de duiding vaststelt. Dat men die niet meer kan aanpassen ook al weet men niet precies waar het over gaat. En dat men dan niet meer de bevoegdheid heeft om het aan te passen. Politiek is de spreker het eigenlijk wel eens met de inzet, maar men moet in elk geval de juiste route volgen om tot zo'n constatering te komen. Dat betekent nog al wat voor de provincie. Spreker wil specifiek horen wanneer de Staten aan bod zijn. Komt er nog een plek waar men het politiek kunnen bespreken?

De heer Hazeleger heeft de toezegging gehoord over de vrijkomende agrarische bebouwing. Hij is er op zich blij mee, maar het was niet wat hij had gevraagd. Spreker wil graag inzicht in de cijfers. Hoe staat het ervoor? Om hoeveel vrijkomende huizen gaat het en hoeveel worden er ingevuld? Wanneer hierover geen informatie is, is dat ook een antwoord. Spreker heeft ook nog geen antwoord gekregen op zijn vraag over de lobby voor meer beleidsvrijheid. Op de bestrijding van de rivierkreeften komt hij later terug. Dat geldt ook voor de Voedselbanken.

De heer Germis merkt op dat er vaak toezeggingen zijn dat men met seniorenwoningen komt, maar wat is de gedeputeerde nu van plan? Men vraagt er al langer om. Maak het eens concreet.

Mevrouw Sterk geeft aan dat de samenhang tussen natuur en landbouw het thema is waar het de komende tijd over gaat. Dat is de opdracht voor het landelijke gebied waar men voor staat. Natuurherstel, de leefbaarheid op het platteland en de transitie van de landbouw. Dat heeft allemaal met elkaar te maken. Maar ook met woningbouw en mobiliteit. Dat moet men gezamenlijk oppakken. Daarin zal het college de Staten meenemen. Dan de oplopende kosten voor de faunaschade. De gedeputeerde wil best kijken naar de kosten die er worden gemaakt, maar de relatie tussen de kosten en het afschieten van ganzen is niet eenduidig te leggen.

De heer Dinklo merkt op, voor alle helderheid, dat er heel veel kosten gemaakt worden voor pilots. Het gaat enerzijds om de kosten van de faunaschade, maar anderzijds ook om de kosten voor probeersels om die schade te beperken. Daar moet men ook een inzicht in hebben.

Mevrouw Sterk denkt dat de heer Dinklo graag de kosten wil weten die met de pilots gemoeid zijn. Maar de kosten van de faunaschade hebben daar niet direct mee te maken. Zij zegt toe om beide zaken schriftelijk in beeld te brengen. Spreker geeft aan dat het moeilijk is om inzicht te krijgen in de vrijkomende agrarische bebouwing, omdat gemeenten dat soms ook niet registreren. Alle gemeenten afbellen voor dat inzicht wil de gedeputeerde liever niet. Men kan de mensen op een betere manier inzetten. De gedeputeerde wil wel toezeggen dat zij een aantal gemeenten laat bellen om na te gaan wat hoe het met een aantal casussen gaat. Wat zijn de knelpunten en wat zou men eraan kunnen doen? Wat betreft de vraag over de lobby over beleidsvrijheid, stelt de gedeputeerde voor om die vraag te betrekken bij de stikstofdiscussie, omdat die daar betrekking op heeft.

De heer Van Essen ziet de groeisprong als een studie die men heeft laten uitvoeren. Daar zijn PS intensief bij betrokken geweest. Daaruit is een rapport voortgekomen, waarvan ook PS kennis van hebben kunnen nemen. Daarvan is een aantal beschouwingen opgenomen in de Kadernota. Daar staat ook wat eruit komt en dat de provincie daarvoor

het geld niet heeft. Realisatie ervan vraagt om een structurele ophoging van het provinciefonds. Men wil wel op korte termijn een paar stappen zetten. In lijn met de MIRT-verkenning die loopt. In de beslispunten 7 a t/m f vraagt men de Staten om daar een besluit over te nemen. Met besispunt 7 geeft men een richting aan. Over de structurele ophoging van het budget met 170 miljoen euro neemt men geen besluit. Er is gisteren een brief naar de Staten gestuurd over de PO Leefomgeving. Er is een infosessie toegezegd op basis van Uned. Men doet dit samen met het Rijk en samen met de gemeenten.

Mevrouw Veen geeft aan dat wat de gedeputeerde nu zegt is dat men het nooit meer politiek gaat hebben over een van de belangrijkste speerpunten voor de komende paar jaar, de studie naar de groeisprong. Er is een onderzoek geweest en er is een conclusie uit getrokken. Die legt men neer in de Kadernota. Dat is wat spreker hoort. Dat er geen sprake is van een formele procedure. Zij maakt zich toch wat zorgen hoe de Staten met de groeisprong omgaan. Het kan niet zo zijn dat er een onderzoek is geweest en dat GS besluiten om dit maar te gaan uitvoeren. Daar hoort een stap tussen te zitten, namelijk de Staten. Wanneer komt het stuk in de Staten?

De heer Van Essen vraagt of het rapport over de groeisprong wordt bedoeld.

Mevrouw Veen antwoordt dat de gedeputeerde er maar een Statenvoorstel aan moet wijden. PS moeten de mogelijkheid hebben om met elkaar daar een goede discussie over te voeren. Dat gesprek vindt nu hier eigenlijk plaats onder het mom van een Kadernota. Daarmee kan men geen uitgebreid gesprek met elkaar voeren over of men het eens is met de richting die die men inslaat.

De voorzitter vraagt of men de bijdrage van mevrouw Veen kan vertalen om er in ieder geval een commissiebespreking aan wil wijden.

De heer Van Essen brengt naar voren wanneer het gaat om de primaire financiële exercitie en het punt hoe de Staten daar op het juiste moment bij betrokken worden, dan is dat een aangelegenheid van collega Strijk. Wanneer het gaat om de inhoudelijke keuzes die men moet maken, dan geeft de gedeputeerde aan dat de basis van de groeivisie ligt in de vastgestelde omgevingsvisie. Voor een verdere inkleuring daarvan op bijvoorbeeld het gebied van wonen gaat dat via het programma wonen en werken. Waarvoor de Staten de kaders vaststelt. Uiteindelijk valt de groeisprong over het hele provinciale werk, wat uiteenvalt in veel verschillende besluitvormingen. Een aparte commissiebespreking over de groeisprong hoort in een andere commissie thuis.

Mevrouw Veen begrijpt heel goed hoe de groeisprong tot stand is gekomen en hoe die in verhouding tot de omgevingsvisie staat. De groeisprong is opgesteld op basis van de omgevingsvisie en de programma's die daar onder hangen. De programma's worden volgens afspraak altijd in de commissie besproken. Het is nogal wat dat een inzet naar het Rijk die gaat over de volledige breedte van het provinciale bestel niet op zijn minst in de commissie besproken wordt. Dat hoeft niet in deze commissie, het kan ook in een andere.

De heer Germs wil de suggestie van D66 sterk ondersteunen. Waarom wordt dit onderwerp politiek bij de Staten weggehouden?

De heer Van Essen wil een verduidelijking geven. Anders praat men langs elkaar heen. Wanneer het gaat om een aanbod aan het Rijk heeft mevrouw Veen wellicht gelijk. Maar de groeisprong is geen inzet naar het Rijk. De provincie geeft aan dat men een verstedelingsafpraak wil maken met het Rijk op basis van de omgevingsvisie en de kaders die de Staten hebben meegegeven. Daarnaast loopt het traject van de ruimtelijke puzzel.

Mevrouw Veen heeft wel gehoord dat de provincie op basis van de groeisprong naar het Rijk gaat met een financieel plaatje. In die groeisprong zitten politieke aannames die men wel of niet wil en die van invloed zijn op dat financiële plaatje. Nogmaals geeft spreker aan dat het wat haar betreft goed is om dit te bespreken in de commissie. Het debat daarover is nu niet op zijn plek. Maar misschien moet men in de Kadernota opnemen dat er ruimte blijft om dit toch nog een keer te bespreken in een commissie. Men moet in ieder geval de ruimte hebben om er als Staten een besluit over te nemen. Men moet wel de juiste procedure volgen.

De heer Hazeleger denkt dat het misverstand is ontstaan, omdat in punt 1.2 van de Kadernota de groeisprong wordt geduid en dat in die duiding allerlei financiële conclusies worden getrokken.

Mevrouw Lejeune wil een punt van orde maken. Gezien de agenda die men al niet kan uitvoeren en de tijd die nog rest, denkt spreker dat er nu een compleet overbodige discussie wordt gevoerd over in welke commissie de groeisproming wel of niet behandeld moet worden. Daar moet men het nu niet over hebben. Wel op een later moment. Men moet nu door en proberen om het volgende agendapunt ook nog te behandelen.

De voorzitter wil graag met de commissieleden tot een conclusie komen wat een handige werkwijze is. Men moet eigenlijk nu een besluit nemen over in welke commissie men dit onderwerp wil bespreken.

Mevrouw De Man komt met een punt van orde. Alleen bespreken geeft geen invulling aan wat de Staten ermee willen. Zeker gezien het feit dat de Kadernota over twee weken wordt vastgesteld. Dat moet er dus uit geamendeerd worden en de tekst van de besluiten moet worden aangepast. Men moet zelf effectief duiding kunnen geven aan wat er in de groeisproming staat. Het voorstel is om dan toch maar even de Statenvergadering af te wachten, omdat men nu gezien de tijd gevangen zit in het proces.

Mevrouw Rikkoert geeft aan dat men met elkaar de omgevingsvisie heeft vastgesteld. Daar is de groeisproming op gebaseerd. Vervolgens gaat men de programma's afzonderlijk bespreken. De omgevingsvisie gaat daadwerkelijk over de groeisproming. De groeisproming is daadwerkelijk al vastgesteld in de Staten.

De voorzitter denkt dat dit niet overal zo gevoeld wordt.

Mevrouw Rikkoert brengt naar voren dat daar dan blijkbaar onduidelijkheid over is. Dan moet men daar in de commissie Omgevingsvisie met elkaar nog eens over spreken.

Mevrouw Veen geeft aan dat dit programma eigenlijk als een programma behandeld had moeten worden. Programma's komen ook altijd in een commissie. Dan kan er een politiek gesprek over plaatsvinden. Dat is nu niet gebeurd. Er is een infosessie geweest. Nu moet er nog ruimte komen voor het politieke gesprek.

De voorzitter vindt het lastig worden. Wellicht kan de heer Van Essen het punt afsluiten. Het liefst met een voorstel.

De heer Van Essen heeft niet de illusie dat het laatste lukt. De commissie BEM vindt hij een logische plek voor het politieke gesprek. Er zijn veel vragen geweest over de inzet van de provincie bij de gesprekken met het Rijk. Over de afspraken die men met het Rijk wil maken. Het is legitiem dat de Staten aangeven dat, wanneer dat buiten de kaders is, de Staten hierover gaan. Er wordt de komende tijd op ruimtelijk gebied veel gesproken. Dat men zich afvraagt wat de inzet van de provincie is bij al die processen, hoe de samenhang is tussen de processen en welke keuzes worden er gemaakt, begrijpt spreker. Het is heel goed om daar een gesprek over te voeren. Misschien moet men het niet groeisproming noemen. De inzet van de provincie is belangrijk. Tijdens die gesprekken worden de afspraken gemaakt.

De voorzitter kan zich dat wel voorstellen. Alleen gaat de commissie niet over de agenda's van andere commissies. Op dat punt loopt het even vast.

De heer Dinklo denkt dat het laatste een prima onderwerp is om in het Presidium te bespreken. Om met een voorstel te komen richting Staten hoe men het punt wil behandelen.

De voorzitter constateert dat de commissieleden kunnen leven met de suggestie. Men neemt het mee terug naar het Presidium.

De heer Van Muilekom geeft aan dat formeel gezien seniorenhuisvesting een verantwoordelijkheid is van de gemeenten. Maar gezien de ontwikkelingen van verschillende visies kan de mogelijkheid zich voordoen dat de provincie daar wel invloed op kan uitoefenen. De provincie houdt zich ook al bezig met het punt doorstroming.

Spreker is het eens met mevrouw Lejeune over de meerjarige inzet in relatie tot de financiële middelen. Het vierjarige programma heeft men stiekem met twee jaar verlengd. De kans op verlenging daarna is aanwezig. Maak het punt onderdeel van de gesprekken, ook met een nieuwe coalitie, hoe men er definitief invulling aan wil geven. Men gaat ook weer met het Rijk gesprekken voeren om meer middelen hier naar toe te krijgen.

De voorzitter rondt de discussie over het agendapunt af. Het voorstel is nu agendapunt 9 te behandelen. Men ziet wel hoever men daar mee komt.

9. Nationale ruimtelijke ordening en randvoorwaardelijk bod (PS2022RGW33 en PS2022RGW39)

De voorzitter meldt dat de eerste vraag die mevrouw De Jong ook aan het college heeft gesteld is ook aangesneden in de voorzittersmail. Het Presidium heeft het college gevraagd hoe de Staten het beste kunnen worden meegenomen in de verschillende lopende projecten. Dit naar aanleiding van de verschillende Kamerbrieven vanuit Den Haag. De voorzitter had gehoopt dat er al een antwoord van het college zou zijn om te bepalen hoe men de twee brieven het beste zou kunnen bespreken.

Mevrouw De Jong stelt dat haar vraag eigenlijk heel eenvoudig was. Komt er een aparte informatiebijeenkomst over de brief van minister De Jonge over de RO-inrichting van Nederland? Zo ja, op welke termijn?

Mevrouw Koelewijn merkt op dat de brief ter bespreking staat en dus zodanig ook is voorbereid.

De voorzitter is het daarmee eens. Het is echter wel belangrijk om te weten of het college een antwoord heeft geformuleerd op de vraag van het Presidium.

Mevrouw Veen geeft aan even de orde kwijt te zijn.

De voorzitter stelt dat men in het Statenjournaal heeft kunnen lezen dat het Presidium het college in verband met de Kamerbrief van minister De Jonge heeft verzocht, zodra er zicht op is, om het Presidium te informeren over de verschillende trajecten die de komende periode een rol spelen bij het onderwerp uit de brief. Met een aanduiding van de onderlinge samenhang. Men heeft als Presidium overwogen om zo nodig, in verband met de samenhang, een integrale commissie te formeren. Die vraag is enige weken geleden gesteld. Er is een positieve grondhouding bij het college. Voordat men het agendapunt gaat bespreken de vraag of er een integrale commissie komt. Na een kort intern overleg meldt de voorzitter dat er in het Presidium bespreken zal worden hoe men het integraal gaat oppakken.

Men gaat nu de brief bespreken. De vraag is nog of men eerst een van de gedeputeerden het woord moet geven ter inleiding of dat men meteen een ronde langs de partijen maakt.

De heer Van Schie heeft een punt van orde. Wanneer het college extra spreektijd krijgt en er zijn fracties die nog niet het woord hebben gevoerd, dan moet men niet al te strikt zijn met de spreektijd van de fracties. Men moet kort iets over het onderwerp kunnen zeggen.

De voorzitter reageert er positief op.

De heer Van Essen merkt op dat er onlangs een informatiesessie is geweest, waarbij dit onderwerp ook enigszins behandeld is. Dat was de sessie over IPO. Spreker kan zich voorstellen dat het nuttig is om over de brief en over het bod met elkaar te spreken. Voor de goede orde: het woonbod is een antwoord op de woonbrief en de RO-brief is een RO-brief. Het zijn twee verschillende zaken die wel raakvlakken hebben. Het punt is dat nog niet bekend is in welke commissie de Staten de punten verder vorm willen geven. Als commissie kan men daar niet over besluiten.

De heer Van Muilekom meldt dat er een landelijke bijeenkomst is geweest waarbij alle biedingen op tafel zijn gekomen. Opgeteld komt men boven de 900.000 uit. De oostelijke provincies hebben iets meer gedaan dan gevraagd was en de westelijke provincies iets minder. Een belangrijk punt in de discussie met het Rijk zijn de voorwaarden. Die moeten op orde komen, anders kunnen provincies geen projecten realiseren. De komende maanden, tot oktober, gaat de provincie met de gemeenten in gesprek. Nu moet men de plannen uit de planregistratie concreet gaan maken. Deze punten komen ook terug in de notitie.

Mevrouw De Jong vindt de antwoorden op de schriftelijk gestelde vragen vrij helder. Die geven ook aan dat de voorwaarden belangrijk zijn. Men heeft de woningbouwimpuls en dan leest men dat er in Utrecht 14 projecten zijn ingediend waarvan er 7 niet gehonoreerd zijn. De vraag die rijst is wanneer het bijbehorende geld op tafel komt. De reden om het te agenderen, is om forse steun aan het college uit te spreken. Men wil het allemaal wel doen, maar zonder extra geld gaat het gewoon niet lukken. Het college moet goed vasthouden aan de voorwaarden. Bij de totale nota over RO zal bij verdere bespreking blijken dat hier ook de verhouding Rijk en provincie een zeer belangrijke rol speelt. Dat zal het belangrijkste onderdeel van de discussie vormen. Spreker is van mening dat er nog te weinig wordt verwezen naar belangrijke regio's in de provincie, zoals het Groene Hart en Foodvalley.

Mevrouw De Man geeft aan eerst bodem en water onder de loep te willen nemen om te kijken waar wat kan. Daarom de vraag of de omgevingsvisie goed genoeg is om die toets te kunnen uitvoeren. Of moet men iets aanpassen?

De heer Dinklo is benieuwd hoe het proces eruit gaat zien. Wanneer kan GS zijn invloed laten gelden? Er een discussie over voeren?

Mevrouw Koelewijn denkt dat men zich moet realiseren dat men met een stelselwijziging bezig is. De landelijke overheid legt de uitvoering van de transitie neer bij een lagere overheidslaag. De sturing blijft in Den Haag, wettelijk en financieel. De opdracht is terecht om daar een tweederde betaalbare rol in te realiseren. Maar dat lukt de provincie niet met de voorliggende plannen en werkwijzen. Die werkelijkheid lijkt nog net bij GS aangekomen te zijn. Die werkelijkheid vraagt om een andere organisatie, om andere competenties, om andere keuzes en om andere geldstromen. Men gaat wanneer men de brief goed leest naar een sturende rol en uitvoerende gemeenten. De oproep aan GS is dan ook niet weg te kijken van deze realiteit. GS moet erop anticiperen. Lastig, maar er zal volgens de spreker van de provincies snel actie worden verwacht.

De heer Hazeleger heeft mevrouw Koelewijn eerst horen zeggen dat de sturing bij het Rijk zou blijven, maar later dat de provincies gaan sturen. Hoe moet men dit rijmen?

Mevrouw Koelewijn wilde aangeven dat de landelijke overheid de regie zal willen houden. Daarvoor zal men ook maatregelen nemen. Die verantwoordelijkheid wordt vervolgens bij de provincies neergelegd. Feitelijk komt de provincie daardoor in een andere rol terecht, omdat op dat moment de gemeenten uitvoerend worden. Die moeten aangestuurd worden.

Mevrouw De Widt ondersteunt het pleidooi dat de randvoorwaarden bijzonder zwaar meegenomen moeten worden in dit proces. Anders redt de provincie het niet. De heer Van Muilekom heeft net een toelichting gegeven op het getal 83.000 en nog wat. Spreker begrijpt die nog niet helemaal. Het Rijk heeft om 90.000 gevraagd. Waarom biedt de provincie dat dan niet gewoon? Men kan ook nog overbieden. He gaan andere provincies met dit punt om? Graag een nadere onderbouwing van het bod?

Mevrouw Lejeune vraagt zich af of het Rijk nu een mooie ambitie formuleert om vervolgens de provincies en de gemeenten opzadelen met een onmogelijke opdracht. Daar is men een beetje bang voor. Het is wel zo dat men zich kan vinden in de ambitie.

Mevrouw Rikkoert ziet dat er heel veel taken op het gebied van RO naar de provincie overgeheveld gaan worden. Dat vraagt om een behoorlijke coördinerende rol van de provincie. Ziet de provincie dat wel zitten? Qua tijd, qua budget, qua capaciteit. Graag een reactie van de gedeputeerde op dit punt?

De heer Hazeleger verwijst terug naar de inbreng tijdens de informatiesessie. Daar heeft men voor een belangrijk deel al een mening naar voren gebracht. Spreker is wel getroffen door de opmerking van mevrouw Koelewijn. Spreker denkt dat de provincie nu best wel veel invloed heeft op wat gemeenten mogen bouwen. Dat lijkt volgens spreker minder te worden, omdat minister De Jonge heel veel bevoegdheden naar zich toe trekt. De provincie krijgt dan een kleinere rol in het proces.

De heer Van Essen zal de vragen beantwoorden voor zover ze betrekking hebben op de RO-brief. Betekent de brief dat de rol van de provincie wordt gereduceerd tot uitvoeringskantoor of wordt men regisseur waarbij men allerlei keuzes moeten maken? Er ligt al jaren een oproep bij het Rijk van veel partijen om meer regie te tonen. De gedeputeerde ziet de brief als een eerste invulling van het regeerakkoord om antwoord op die vraag te geven. De minister heeft een enorme drive, maar zoekt tegelijkertijd een weg om tot een goede samenwerking met diverse overheden te komen met het besef dat de grote opgaven vanuit de Omgevingswet alleen door een overheid gerealiseerd kunnen worden. Het positieve van de brief is dat die een antwoord op hoofdlijnen geeft hoe het Rijk wil gaan sturen. Dat betekent niet dat decentrale overheden uitvoeringskantoren worden. Wel wil het Rijk afspraken maken over wat in welke provincie gerealiseerd gaat worden. In de eigen omgevingsvisies heeft men veel ambities staan, onder andere over woningbouw. Men heeft nu ook een bod gedaan over wonen. Het Rijk wil afspraken maken over de realisatie. Het college is bereid die afspraken te maken, maar dat betekent wel dat de provincie hiervoor beleidsvrijheid krijgt en de benodigde instrumenten ontvangt. Men wil de taak wel op zich nemen, maar dan moeten de benodigde randvoorwaarden wel ingevuld worden. Men kan zich committeren voor 83.500 woningen wanneer men daar ook voldoende middelen voor

krijgt. Men moet dan ook de mobiliteit en dergelijke kunnen regelen. De beleidsvrijheid van de provincies staat niet echt ter discussie. Bij specifieke onderwerpen wil het Rijk daar soms van afwijken. Men moet zoeken welke besluiten van Rijkszijde de provincies kunnen helpen. Tegelijkertijd moet men erop alert blijven dat de rol die de provincies wordt toegedicht ingevuld kan worden. De rol die het Rijk bij provincies neerlegt is heel logisch. Immers men kan die opgaven tot een succes maken, wanneer men gebiedsgericht te werk gaat. Waarbij men lokaal tot een invulling komt. Hierbij moet het Rijk enige afstand houden. Dat is cruciaal. Maar het Rijk moet wel de zaken meegeven die ervoor moeten zorgen dat de provincie haar rol kan invullen. De brief laat nog veel vragen open. Ook vragen waar het ministerie nog geen antwoord op heeft. Het is eigenlijk een nieuw spel waarvoor de regels nog geschreven moeten worden. Dit punt is in IPO-verband met elkaar gedeeld. Op basis van ervaring kunnen de provincies beter het initiatief nemen op de spelregels op te stellen in plaats van af te wachten waar het Rijk mee komt. Winst is dat de betrokkenheid van het Rijk enorm is toegenomen.

De vraag of bodem en water voldoende leidend zijn of leidend worden, antwoordt de gedeputeerde positief. Dat is al een van de principes waarop de omgevingsvisie is gebaseerd.

Tot slot de vraag over het novex-gebied het Groene Hart. Die novex-gebieden roepen nog steeds vraagtekens op. Men wil wel zo'n gebied zijn, maar waarom weet eigenlijk niemand. De provincie heeft wel een goede samenwerking met het bestuur van het Groene Hart.

De heer Dinklo is benieuwd hoe de portefeuillehouder de Staten mee wil nemen bij het opstellen van de spelregels.

De heer Van Essen zegt toe dat op het moment dat daarover ideeën op papier staan die gedeeld zullen worden met de Staten. Uiteindelijk zullen vanuit Rijkszijde keuzes gemaakt moeten worden. De provincies kunnen het Rijk wel voeden om de juiste keuzes te maken. De boodschap die het college vanmiddag meegekregen heeft, extra taken maar met de juiste mogelijkheden en voorkomen dat men een uitvoeringskantoor wordt, is precies hetzelfde als hoe het college erin zit. De samenwerking tussen provincies en regio's verschilt nogal eens in het land. Op basis daarvan kan het Rijk ook niet een werkwijze voorschrijven. De werkwijze moet per provincie toegespitst zijn.

Mevrouw De Widt merkt op dat de oproep van mevrouw De Jong was om wat vaker te praten over de novex-gebieden. Zit daarover iets in de pijplijn?

De heer Van Essen meldt dat er onlangs een bestuursovereenkomst Groene Hart gesloten. Daar is ook een Statenbrief over geweest. Spreker wil best toezeggen om in het najaar een toelichting te geven op wat het een en ander behelst.

De heer Van Muilekom vraagt zich soms af wat provincies willen. Middenbestuur, bemiddelaar of nog wat anders zoals nu regisseur en laten zien dat men het kan. Wat belangrijk is, is dat er een aantal programma's al is geweest. Er komen voor de zomer nog twee programma's aan. Dan heeft men bijna wel het hele palet gehad van wat er van de provincie gevraagd wordt. Het is misschien wel goed om in het najaar in beeld te brengen wat dat allemaal voor de provincie betekent. Voor de manier van werken, voor welke mensen men nodig heeft en dergelijke om het allemaal waar te kunnen maken. Daar moet men keihard over onderhandelen. Daarom is het goed dat de Staten de noodzaak aangeven om goed naar de voorwaarden te kijken.

Het getal van de 83.500, om precies te zijn 83.412, komt uit het planregistratiesysteem. Daarbij is ook erg gekeken met de gemeenten naar de plannen waarvoor men op dit moment kan gaan. Een realistisch getal op basis van afspraken met de gemeenten. Daarover gaat men de komende maanden met de gemeenten verder praten. Het realisatiedeel moet opgehoogd worden. Ervoor zorgen dat de plannen hard gaan worden. Op dit moment doet men al veel aan planregistratie. Wat men wel ziet bij het Rijk dat er een aantal randvoorwaarden is gesteld als aantallen woningen, het opheffen van 50% naar 66% voor betaalbaar, voor alle gemeenten gemiddeld 30% sociale huur. Dat moet allemaal nog goed uitgewerkt worden. Kijken naar wat dat allemaal betekent.

De voorzitter constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Daarmee is dit agendapunt afgesloten. Het voorstel is om een begin te maken met de voortgangsrapportage faunabeleid. Kijken hoever men komt. De vergadering moet om uiterlijk 17.55 uur beëindigd worden. Dan is er reservertijd voor stikstof op woensdag 22 juni van 18.30 tot 20.00 uur. Daaraan voorafgaand kan men het aanbod van de gedeputeerde aannemen om de informatiesessie voor stikstof te beleggen. Dan is men al even in gesprek over de stikstof. Dan kan men in één moeite verder. Wanneer men nu niet met faunabeheer begint, dan vreest de voorzitter dat men op de 22e ook te weinig tijd heeft om de agenda af te ronden.

De heer Westerlaken vraagt zich af hoe men komt aan de tijden op 22 juni. Het kan zijn dat mensen andere verplichtingen hebben.

De voorzitter begrijpt dit. Maar dit is de enige ruimte die er nog voor de vakanties gevonden is. Daarbij is er bij stikstof de nodige urgentie. Het wordt een hybride sessie.

10. SB Voortgangsrapportage faunabeleid 2022 (PS2022RGW35)

De voorzitter vraagt of er nog iemand van de partijen die het onderwerp hebben opgewaardeerd het agendapunt wil inleiden of dat ze de gedeputeerde het woord kan geven.

Mevrouw Krijgsman wil de gedeputeerde het woord wel geven, om te horen wat er dit najaar nog te gebeuren staat. Misschien kan de gedeputeerde daar nog wat uitgebreider op ingaan.

De heer Hazeleger merkt op dat er andere provincies zijn waar de vos nog wel bejaagd kan worden. Hoe kan dat? Wat kan men van die provincies leren?

Mevrouw De Jong vindt het van belang om de motivering van de opwaardering voor te lezen. Aangezien die bekend geacht wordt te zijn bij de commissieleden, is die niet opgenomen in de notulen. Spreker wil met de commissieleden van gedachte hierover wisselen en aan de gedeputeerde vragen wat zij eraan wil doen. De effectiviteit van de jacht of het gebrek ervan dient bewezen te worden. In de ecologie blijkt dat een populatie die de draagkracht van de omgeving nog niet heeft bereikt, snel groeit. Met andere woorden ganzenbestrijding houdt de populatie in de groeifase. De overgebleven populatie plant zich snel voort om de verliezen te compenseren. Een populatie herstelt zich in een rap tempo bij een onveranderd voedselaanbod. Door jacht opgejaagde ganzen hebben meer voedsel nodig met als gevolg meer schade. Spreker vraagt de gedeputeerde of en hoe deze gegevens worden meegewogen wanneer het gaat om jacht te rechtvaardigen?

Mevrouw Sterk gaat in op de eerste vraag, wat kan men nu de komende tijd verwachten. Er speelt veel. Spreker geeft aan dat er veel ontheffingen stuk lopen bij de rechter. Een bepaalde aanpak is onvoldoende effectief. Men ziet dat de onderbouwing onvoldoende dan wel onvolledig is. Kortom er is veel aan de hand bij dit dossier. Voor het college een reden om dat te laten onderzoeken. Daarbij speelde ook de vraag naar het perspectief. Waar moet men naar toe? Dat heeft ertoe geleid dat het college in het najaar komt met kaders voor het faunabeleid. Dat er een aanpassing nodig is, is volgens de spreker duidelijk. Men constateert dat het op een aantal vlakken niet goed gaat. Het gesprek moet in de provincie, maar ook gevoerd worden op landelijk niveau. Dieren houden zich niet aan provinciegrenzen. Het beleid moet men als provincies met elkaar oppakken. Uit het onderzoek komt een degelijke analyse naar voren. Die is ook bij de andere provincies neergelegd. Men moet de onderbouwing van maatregelen beter op orde krijgen. De monitoring moet ook beter. Men is op verschillende niveaus aan het praten. Ook met de Faunabeheereenheid die het contact heeft met de jagers en de grondeigenaren. Het draagvlak voor diervriendelijke alternatieven voor de jacht zou kleiner zijn bij grondeigenaren en jagers. Daarover is gedeputeerde in gesprek met de Faunabeheereenheid. Maar uiteindelijk moeten die alternatieven bij de grondgebruikers zelf terecht komen. Het bestuur van het FBE is verantwoordelijk voor dat gesprek. Zij zullen uiteindelijk aan de slag moeten met de alternatieve bestrijdingsmethoden.

Om die reden zijn in de voortgangsrapportage twee wegen geschetst. Een is het innovatieonderzoek dat de provincie heeft uitgezet. Feit is wel dat alternatieven voor de landbouw vaak kostbaarder zijn dan de inzet van vrijwillige jagers. Daar moet ook een oplossing voor komen. Dat in sommige provincies de vos wel bejaagd mag worden, maar in Utrecht niet heeft te maken met het feit dat alleen de Utrechtse vrijstelling onverbindend is verklaard, terwijl de ontheffingen in de andere provincies onherroepelijk zijn en dus daar nog gelden. Daardoor kan in Utrecht de vos niet meer bejaagd worden. Overigens ging die Utrechtse ontheffing volgens de spreker alleen over de jacht in de nacht. Het feit dat er overdag niet meer op de vos gejaagd mag worden heeft te maken met de minister die dat niet goed in de wet had gezet.

De heer Hazeleger merkt op dat de gedeputeerde er van alles bij haalt. Maar het feit blijft dat in andere provincies de vos nog wel bejaagd kan worden. Het probleem in Utrecht is dat er verwezen wordt naar de landelijke vrijstellingslijst. Spreker stelt voor dat de provincie een nieuw ontheffingsbesluit neemt, zonder te verwijzen naar die lijst, maar met een eigen onderbouwing vanuit de praktijk. Dat moet mogelijk zijn. De spreker verwijst voor de onderbouwing naar het werkbezoek van eerder op de dag waarbij de beheerder van het natuurgebied aangaf dat het weidevogelseizoen na een veelbelovend begin op een mislukking is uitgelopen door de predatie van de vos. Hij vraagt zich wat dan nog het

probleem is? Men kan toch een nieuwe ontheffing afgeven en kijken of die in hoger beroep stand houdt? In elke geval heeft de provincie tot die tijd een eigen ontheffingsbesluit, aldus de spreker.

De heer Dinklo kan zich vinden in de woorden van de heer Hazeleger. Spreker reageert ook nog op de verbazing van GroenLinks dat jagers weinig zin hebben om ganzen te verjagen. Jagers graag willen jagen. Wanneer alle mogelijkheden weggenomen worden dan stopt dat. Jagers doen ontzettend goed werk en ze doen dat vrijwillig. Wanneer men dat werk wegneemt dan zal de maatschappij dat zelf moeten doen en zelf moeten gaan betalen.

Mevrouw De Jong heeft geen verbazing getoond, maar alleen gewezen op de wettelijke gang van zaken.

Mevrouw Krijgsman vraagt zich af of een gebiedsgerichte aanpak een optie is. Dan heeft men ook nog te maken met provincie overschrijdende problemen. Dat vraagt eigenlijk ook een gebiedsgerichte aanpak.

Mevrouw Sterk brengt naar voren dat men al met een soort gebiedsgerichte aanpak bezig is. Men werkt met een aantal wildbeheereenheden, die onder de Faunabeheereenheid hangen. Die eenheden werken ook goed samen met agrarische collectieven. Die hebben weer beheertaken onder andere over weidevogels.

Dan het voorstel van de heer Hazeleger. Het probleem is volgens de spreker dat men geen data heeft. Men kan onvoldoende onderbouwen dat er een relatie is tussen het feit dat, wanneer men de vos afschiet, de weidevogels het goed doen. Want er zijn ook andere predatoren. Wanneer men opnieuw een vrijstelling zou willen aanvragen, dan moet men opnieuw data leveren op basis waarop we die vrijstelling wil baseren. Dat is steeds de discussie. De aangeleverde data zijn onvoldoende om een besluit te kunnen nemen. Dat is ook het punt waarop de rechter de andere partij gelijk geeft. Op dat punt ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de grondeigenaren en de jagers zelf. Om dit op te pakken en het gesprek aan te gaan om te kijken hoe die data meegewogen kunnen worden. Dan kan men misschien weer sluitende ontheffingen afgeven.

De heer Hazeleger merkt nogmaals op dat andere provincies wél ontheffingen hebben. Kennelijk konden zij wel aantonen dat er een relatie is tussen het afschieten van een vos en het beheer van weidevogels. Blijkbaar kan men dus wel een ontheffing verlenen die juridisch houdbaar is. Utrecht heeft die ontheffing niet afgegeven, omdat de provincie dacht mee te kunnen liften op de landelijke vrijstellinglijst. Spreker zegt dat Utrecht, net zoals de andere provincies gedaan hebben, nu een eigen onderbouwing moet gaan maken. Daar ligt de uitdaging. Hij vindt dat Utrecht bij andere provincies zo snel mogelijk moet gaan kijken hoe zij dat doen. En daarover in gesprek moet gaan met de mensen in het veld, zoals in de Eempolder en Zouweboezem. Hun informatie moet zo snel mogelijk op papier, aldus de spreker.

Mevrouw Sterk begrijpt de wens. De gedeputeerde heeft ook mensen gesproken die aangaven echt last te hebben van vossen. Wat op dit moment geldt, geldt alleen nog maar voor de geldende ontheffingen. Die blijven in stand. Bij de aanvraag van nieuwe ontheffingen moet op basis van data dat die noodzakelijk is. Dat kan men juridisch niet in de ogen van de rechtbank, aldus de spreker. Dit probleem kan alleen maar opgelost worden wanneer de goede data worden aangeleverd. Daar ligt nadrukkelijk een rol voor de wildbeheereenheden en de jagers die in die gebieden actief zijn en de grondeigenaren. Daarover is de provincie met de Faunabeheereenheid in gesprek.

De heer Dinklo ondersteunt de oproep van de gedeputeerde, maar het is wel frustrerend dat de data zo onvoldoende zijn. Het zou goed zijn om daar op een ander moment nog eens naar te kijken.

Mevrouw De Haan begrijpt nog altijd niet goed waarom de ene provincie wel een ontheffing krijgt en de andere niet. Het antwoord mag op een ander moment gegeven worden. Men wil dit punt scherper in beeld hebben.

Mevrouw Sterk zegt toe dat zij op het punt ontheffingen de Staten nader informeert.

De voorzitter rond het agendapunt af.

Sluiting

21. Sluiting

De voorzitter schorst de vergadering tot 22 juni. Dan loopt de vergadering van 18.30 tot 20.00 uur. Daaraan vooraf is er een technische informatiesessie over stikstof van 17.30 uur tot 18.30 uur. Dank voor de medewerking en het meedenken.

